

TIBŌKPIIRKAAN (REFELEESIONN)

¹ Tibər tee le Uwumbər nan tuk Yesu Kristo ke u nan kpiir tuk waatutum. Ti ye tibər ti ga ɲa woween na la. Le Yesu nan tun waatuun ke u buen waatutunn Jənn chee ki ti tuk u tibər ngbaan.

² Uwumbər ni Yesu Kristo aah tuk Jənn tibər ti, ki mək u tiwan ni na, le u ɲmee ni məmək kigban ponn ni. ³ Unii u karn Uwumbər aabər timina binib aanibil ni na, Uwumbər aanyoor bi u pu. Binib bi ɲun ki ɲa taah len pu na, Uwumbər aanyoor bi bi mu pu. Ba pu? buyoonn tibər tee ga nan ɲa na aa ki daa.

U doon Yesu aanib bi bi ntim mulole ni na

⁴⁻⁵ Min Jənn le ɲmee kigban kee ke m tii Yesu aanib bi bi Asia aatim mulole ni na. Uwumbər u nan bi, ki beenin bi, ki ga li bi n-yoonn mu kaa kpa ndoon na, ni Waafuur mulole mu bi waabərjal chee na, ni Yesu Kristo, ɲa tinyoor ɲa ni pu, ki tii nimi nsuudoon. Yesu Kristo len mbamən, ki puen fikr nkun ni, ki ye dulnyaa wee ni aabərɓ aayidaan.

U gee timi la, ki di waasin finn timi, ki nyan timi titunwanbir ni, ki gaa timi lii, ⁶ ki ɲa timi waanaan ni aanib bi ye bitotoorb na, ke ti li tun lituln tii Ute Uwumbər. Uma Yesu le ye uyimbidaan, ki kpa mpəən məmək n-yoonn mu kaa kpa ndoon na. Amii.

⁷ Lik, u ga dii ntaalangbam ni ki dan. Binib məmək aanibil ga kan u. Binib bi nan saa u na

mu ga kan u. U pu, le ŋinibol ŋimək bi dulnyaa wee ni na ga wii. Ni ye mbamən la. Amii.

⁸ Tidindaan Uwumbər, u yeh mpəon məmək, ki nan bi, ki beenin bi, ki ga li bi n-yoonn mu kaa kpa ndoon na le len ke uma le ye Alfa ni Omega,* mpiin ngbaan ni ndoon ngbaan.

Yesu aah kpiir ubaa mək Jənn pu na

⁹ Min Jənn u ye nina aabo na, m ni nimi kpaan ki ji falaa ni suklaa Yesu pu, ki ye waanaan ni aanib. Uwumbər aabər ni Yesu aabənyaan tee pu, le bi nan di mi kaan lidikl li bi yin li ke Patmos na pu.

¹⁰ Tidindaan aakpaakool daal le Uwumbər Aafuur Nyaan nan fir m pu. Le m ŋun nneel sakpiin len mpuwəb ke kakaan na, ¹¹ ki bui mi ke, “Ŋmee saah ga kan pu na kigbaŋ ni, ki di kigbaŋ ngbaan tun Yesu aanib bi bi Asia aatim mulole ni na chee, bi bi Efesus aatiŋ ni, ni Simina aatiŋ ni, ni Pegamum aatiŋ ni, ni Tiataira aatiŋ ni, ni Sadis aatiŋ ni, ni Filadelfia aatiŋ ni, ni Laodisea aatiŋ ni na.”

¹² Le m fenn lik ke m bee udaan u len m chee kina na. Maah fenn na, le m kan salmaa aawan ni pu karyaa tiib təŋni na tiwan nilole, ¹³ ni unii u naahn Unibən Aabo na, bi bikaasisik ni, ki pee libəkul li pii utaafar na, ki buu salmaa aagbapapaln ubiŋ chee.† ¹⁴ Uyil ni waayikpir piin chain, ke tikokonn na. Unimbil wiin ke mmii na. ¹⁵ Utaafar mu wiin ke baah pur tikur ti mmii ni na aah wiin pu na. Uneel mu fuuk ke bunyəb sakpem aanyun na. ¹⁶ Le u joo iŋmabi ilole uŋangii ni. Kijaak aajuk ki ka ŋipepel məmək ŋilee na mu bi uməb

* **1:8** : Alfa ni Omega aatataa le ye mpiin ni ndoon. † **1:13** : Lik Daniel 7.13; 10.5.

ni. Unimbil wɔb wiin chain, ke nwiin aah wiin chain pu nwiin pu na. ¹⁷ Maah kan u na, le m lir gbaan unimbiin ni ke maah kpo le na. Le u di unɔngii paan m pu, ki bui mi ke, “Taa san ijawaan. Min le ye mpiin ngbaan ni ndoon ngbaan. ¹⁸ Min le ye umɔfadaan. M nan kpo, le ki fikr, ki ga li bi n-yoonn mu kaa kpa ndoon na, ki joo nkun ni kitekpiitinj aasaafii tiib. ¹⁹ Nima pu na, n̄mee saah kan pu na, ki n̄mee naah bi pu dandana wee na, ki n̄mee naah ga nan n̄a pu n-yoonn mu choo na na. ²⁰ Saah kan in̄mabi ilole i n̄nangii ni, ki kan salmaa aawan ni pu karyaa tiib tɔn̄ni na tiwan nilole na, naatataa le ye ke in̄mabi ilole ngbaan si maanib bi bi n̄tim mulole ngbaan ni na aatuuntiib aasisiidaan. Karyaa tiib aah tɔn̄ni tiwan ni pu, aan ni ye nilole ngbaan mu si maanib bi bi n̄tim mulole ngbaan ni na aasisiidaan.

2

Efesus aatinj aanib aabɔr

¹ “N̄mee kigbanj tii maanib bi bi Efesus aatinj ni na aatuun ke min Yesu u joo in̄mabi ilole ngbaan n̄nangii ni, ki chuun salmaa aawan ni pu karyaa tiib tɔn̄ni na tiwan nilole na aakaasisik ni na le len tibɔr timina: ² M nyi naah tun lituln linimaln pu na, ki nyi naah kpa limɔr pu na, ki nyi ke ni yii bibiindam, ke ni lik binib bi n̄manni ke bi ye maakpambalb kaa ye na aabimbin aah bi pu na, ki bee ke bi ye bin̄man̄mannim la. ³ Ni kpa limɔr la. M pu, le ni ji falaa, kaa bakr. ⁴ Tɔ, m mu galn nimi; ba pu? naa ki gee mi ke naah nan gee mi njan pu na. ⁵ Teer man naah nan bi pu, kaa ki bi kina

dandana wee na, ki kpeln nimi aabimbin man, ki ki li ņani ke naah nan ņani njan pu na. Ni yaa kaa kpeln nimi aabimbin kan, m ga dan ni chee ki nan chuu nyan nimi aakaryaa ngbaan, le naan ki li ye maanib. ⁶ Tŏ, ni mu nan Nikolas aanib aah tun pu na. Naah nan baatuln na, nima le ņan; m mu nan baah tun pu na.

⁷ “U kpa litafal na kan, u ņun Uwumbŏr Aafuur Nyaan aah tuk maanib pu na.

“Unii umŏk nyan na, m ga cha u moo limŏfal aasubil ņi bi Uwumbŏr do, aan bi yin nima chee ke Paradais* na.

Simina aatiņ aanib aabŏr

⁸ “ņmee kigbaņ tii maanib bi bi Simina aatiņ ni na aatuun ke min Yesu u ye mpiin ngbaan ni ndoon ngbaan, ki nan kpo ki ki fikr na le len tibŏr timina: ⁹ M nyi naah ji falaa sakpen pu na, ki ye bigiim pu na; ni mu tee ye biwankpadam le Uwumbŏr chee. M nyi binib bibaa aah sii nimi pu na. Bi len ke bi ye Juu yaab, le kaa ye; bi ye kinimbŏņ aanib la. ¹⁰ Ni ga ji falaa dandana wee; ni mu taa san ijawaan man. Kinimbŏņ ga di ni ponn ni bibaa ņa kiyondiik ni, aan ni kan ntŏņ, le ni ga ji falaa iwiin kipiik. Ni li dii maasan mbamŏm ki nan saa nkundaal man. Le m ga nan tii nimi lipal li ye limŏfal li kaa kpa ndoon na.

¹¹ “U kpa litafal na kan, u ņun Uwumbŏr Aafuur Nyaan aah tuk maanib pu na.

“Unii umŏk nyan na aan kan lelee aakun.

Pegamum aatiņ aanib aabŏr

* **2:7** : Paradais aatataa le ye ke “isui i lu ņisubil ņi mŏ sakpen na aasaak.”

12 “Ŋmee kigbaŋ tii maanib bi bi Pegamum aatiŋ ni na aatuun ke min Yesu u kpa kijaak aajuk ki ka ŋipepel māmək ŋilee na le len tibər timina: 13 M nyi naah bi nin chee na, ke ni bi kitinŋ ki ye kinimbəŋ aatiŋ na ponn ni la. Ni mu beenin si nchaŋ ni la, kaa yii mi. Buyoonn bi nan ku maaseeraadaan bamənn Antipas nikaasisik ni, kinimbəŋ aah bi nin chee na, naa nan yii mi. 14 Tə, m mu galn nimi tibər tibaa pu. Ba pu? Ni ponn ni bibaa joo Balaam aaməkm; uma le nan mək Ubər Balak waah ga ŋa pu ki təŋ Israel yaab bi ti ŋmə libaawol aanann, ki gər kidagook, aan Uwumbər daa bitafal na. 15 Binib bibaa mu bi ni ponn ni, ki ŋani kina, ki dii Nikolas aanib aaməkm kina. 16 Nima pu na, kpeln nimi aabimbin man. Ni yaa kaa kpeln nimi aabimbin kan, m ga fuu ni mala, ki di kijaak aajuk ki bi mməb ni na jan binib ngbaan.

17 “U kpa litafal na kan, u ŋun Uwumbər Aafuur Nyaan aah tuk maanib pu na.

“Unii umək nyan na kan, m ga tii u tijikaar ti bər aan bi yin ti ke mana† na, ki ga tii u litakpapiln li liyimbipəln ŋmee li pu na. Ubaa aan li nyi liyimbipəln ngbaan; unii u gaa li na baanja le ga li nyi.

Tiataira aatiŋ aanib aabər

18 “Ŋmee kigbaŋ tii maanib bi bi Tiataira aatiŋ ni na aatuun ke min Uwumbər Aajapəon u kpa ŋinimbil ŋi wiin ke mmii na, ni titaafar ti wiin ke baah pur tikur ti mmii ni na aah wiin pu na le len

† 2:17 : Mana ye tijikaar ti Uwumbər nan tii Israel yaab buyoonn bi nan bi nteersakpiin ni kaa kpa nibaa bi ji na. Lik Nnyam 16.33.

tibər timina: ¹⁹ M nyi naah tun pu na, ki gee binib pu na, ki gaa mi ki kii pu na, ki kpa limər pu na, ki tun lituln dandana wee ki jer naah nan tun njan pu na. ²⁰ Tɔ, m mu galn nimi; ba pu? ni ηmin ki lik Jesebel, upii u len ke u ye Uwumbər aabə nabpii kaa ye na. U ηmanni maatutum, ki tuk bi ke bi yaa gər kidagook ki ηman libaawol aanann kan, naa bir. ²¹ M tii u nsan ke u kpeln waabimbin, u mu aaban u di cha kidagook aatuln. ²² U ni binib bi dii ki gər kidagook na yaa kaa kpeln baabimbin ki di cha waatuln kan, m ga cha bi ji falaa sakpen, ²³ ki ga ku waabim mu. Le maanib bi bi ηipepel məmək na ga bee ke min le nyi bisui ni aah bi pu na. M ga tii ni ponn ni unii məmək waatuln aah ηeer pu na.

²⁴⁻²⁵ “Tɔ, nimi bibaa mu bi Tiataira aatiη ni, kaa dii Jesebel ngbaan aaməkm, kaa bae kinimbəη aatuln li bi yin li ke ‘tibər ti nyoo na.’ Nimi le m len ke ni li joo naah kpa tibər ti na, ki nan saa bundaln m ga fuu ni na. Maan bui nimi ke ni ηa tiwan nibaa ki kpee. ²⁶ Binib bimək nyarη ki tun maatuln n-yoonn məmək na, m ga tii bi tininkpir bi li joo ηinibol na, ke maah gaa Nte Uwumbər chee tininkpir pu na. ²⁷ Le bi ga li joo ηi mpəən pu, ki gbaa wii ηi yak yak ke tiyakr aabuul na.† ²⁸ M ga tii bi liηmabil naanyuun mu.

²⁹ “U kpa litafal na kan, u ηun Uwumbər Aafuur Nyaan aah tuk maanib pu na.

3

Sadis aatiη aanib aabər

† **2:27** : Lik Ilahn 2.8-9.

¹ “Ŋmee kigbaŋ tii maanib bi bi Sadis aatiŋ ni na aatuun ke min u kpa Uwumbɔr Aafuur mulole ki joo iŋmabi ilole ŋŋaal ni na le len tibɔr timina: M nyi naah tun pu na, ki nyi ke ni naahn ke ni kpa limɔfal le na, ki mu tee kpo. ² Fiin man, ki toor nimi aabimbin, ki dii Uwumbɔr mbamɔm ki jer naah dii u pu dandana wee na; nimi aatuln aa gbiin Uwumbɔr aanimbil. ³ Nima pu na, teer man naah nan ŋun Uwumbɔr aabɔr ki gaa ti pu na. Ni li keei ti man, ki kpeln nimi aabimbin. Ni yaa kaa finn ngeen pu kan, m ga dan ni chee ke unaayuk aah ga dan pu na. Naan li nyi buyoonn m ga dan ni chee na. ⁴ Tɔ, ni ponn ni bibaa bi Sadis aatiŋ ponn ni, kaa tun titunwanbir. Bima le ga chuun m chee paacham, ki pee ŋibɔkupiin; ba pu? bi ŋeer kina. ⁵ Unii umɔk nyaŋ na, m ga peen u libɔkupiln. Maan chuu ber waayimbil limɔfal aagbaŋ ni. M ga len ke u ye maanii, Nte Uwumbɔr ni waatuuntiib aanimbiin ni.

⁶ “U kpa litafal na kan, u ŋun Uwumbɔr Aafuur Nyaan aah tuk maanib pu na.

Filadelfia aatiŋ aanib aabɔr

⁷ “Ŋmee kigbaŋ tii maanib bi bi Filadelfia aatiŋ ni na aatuun, ke min Yesu u ye chain, ki ye mbamɔn, ki kpa Ubɔr David aasaafii na, yaa piir mbisamɔb kan, ubaa aan ŋmaa piin mu; m yaa piin mu mu kan, ubaa aan ŋmaa piir mu, ⁸ min le len tibɔr timina: M nyi naah tun pu na. M bee ke ni kpa mpɔɔn siib. Ni joo maabɔr, kaa yii maayimbil. M piir mbisamɔb tii nimi, le ubaa aan ŋmaa piin mu. ⁹ M ga cha kinimbɔŋ aanib bi mɔn nnyamɔn ke bi ye maanib, kaa ye na, dan ni chee ki nan

gbaan kitin̄ ninimbiin ni, ki bee ke m gee nimi la. ¹⁰ Ni kii maab̄, ki kpa lim̄. Nima pu na, m mu ga li lik nimi, ki nyan nimi falaa u ga pii dulnyaa aanib m̄m̄k ki t̄n̄ bi na ni. ¹¹ M ga gir ni mala. Ni li beenin dii maasan mbam̄ ke naah dii pu dandana wee na, ubaa taa leŋ nimi aapiin nsan ni. ¹² Unii um̄k nyan̄ na, m ga ŋa u jat̄lk Maawumb̄ Aadichal ni, le u ga li bi nima n-yoonn mu kaa kpa ndoon na. M ga ŋmee Maawumb̄ aayimbil, ni waatin̄ ki ye Jerusalem p̄on̄ ki ga nyan ni u chee paacham na aayimbil u pu. M ga ki ŋmee maayimbip̄ln mu u pu.

¹³ “U kpa litafal na kan, u ŋun Uwumb̄ Aafuur Nyaan aah tuk maanib pu na.

Laodisea aatin̄ aanib aab̄

¹⁴ “Ŋmee kigban̄ tii maanib bi bi Laodisea aatin̄ ni na aatuun ke min Yesu u ye mbam̄, ki len ibam̄, ki ye Uwumb̄ aah nan naan tiwan ni m̄m̄k na aayidaan na, le len tib̄ timina: ¹⁵ M nyi naah tun pu na; naa soon kaa ton mu; m ba ga li gee ke ni li soon, bee ni li ton. ¹⁶ Ni bi ke kinyub̄b̄k ki kaa ton kaa soon mu na la; nima pu le m ga tii nimi mm̄b̄ ni lii. ¹⁷ Ni len ke ni ye biwankpadam ki kan liwangol kaa lann nibaa, kaa tee nyi ke ni kpa kinimbaak, ki ye bigiim, ki ye bijoom, ki si niŋmeen la. ¹⁸ Nima pu na, m sur nimi ke ni daa m chee salmaa u bi di pu mm̄i ni aan u ŋa chain na, aan ki sil li ye biwankpadam; ki daa m chee tiwanpeenkaan ni piin na ki di peen, aan binib taa ki kan naah si niŋmeen pu na; ki daa m chee linimbil aanȳk ki di mee ninimbil aan ki likr. ¹⁹ Maah gee binib bim̄k na, m sur bi ki dar

bitafal. Nima pu na, cha ninimbil li man aan ni kpeln nimi aabimbin man. ²⁰ Li pel man, m si mbisaməb chee ki kpaar jaalen. Unii umək ηun maaneel ki piir tii mi na, m ga koo ni u chee, ki nan ji u chee tijikaar, u mu ga ji m chee. ²¹ Unii umək nyaη na, m ga cha u kal m chee maabərjal pu, ke m mu aah nan nyaη pu ki kal Nte Uwumbər chee waabərjal pu pu na.

²² “U kpa litafal na kan, u ηun Uwumbər Aafuur Nyaan aah tuk maanib pu na.”

4

Paacham yaab aah dooni Uwumbər pu na

¹ Waah len ti doo na, le m kan Uwumbər do aabisaməb piir. Le nneel mu naahn kakaan ki len m chee njan na le len ke, “Dan paacham do, le m ga mək si budabu ga sil ηa n-yoonn mue aapuwəb na.” ² Libuul ngbaan ni le Uwumbər Aafuur Nyaan yoor mi buen paacham. Le m ti kan libərjal si Uwumbər do; ubaa mu ka li pu. ³ U ka li pu na wiin chain ki piin, ki man. Waakpimanja u ye likal na mu lur goln libərjal ngbaan. ⁴ Le ηijal moninko ni ηinaa mu si gob libərjal ngbaan. Bininkpiib moninko ni binaa mu ka ηijal ngbaan pu, ki pee tiwanpiln, ki chik salmaa aayikpupur. ⁵ Libərjal ngbaan chee moor lak lak ke utaal aah moor pu na, kifuu mu faa ke utaal aah tar pu na. Karya bilole mu wiin libərjal ngbaan aanimbiin ni, ki ye Uwumbər Aafuur mulole la. ⁶ Libərjal aanimbiin ni wəb naahn nnyusakpem, ki wiin chain ke kinimbilik aah wiin pu na.

Le tiwanfuurkaan ninaa mu si gob libərjal ngbaan. Tiwanfuurkaan ngbaan aanimbiin ni, ni nipuwəb mu nan ye ŋinimbil ŋmeen la. ⁷ Le nibaa naahn uchinn, nibaa mu naahn unaajabo, nibaa mu aanimbil wəb naahn unii la, nibaa mu naahn libərwiin li laani na. ⁸ Ni məmək nan kpa ifeen iloloob, ki mu nan kpa ŋinimbil tiwon məmək pu. Nwiin pu ni kinyeek məmək, naa fuur; n-yoonn məmək ni len ke,

“Chain, chain, Tidindaan Uwumbər u yeh mpəən məmək na ye chain la.

U nan bi, ki beenin bi,

ki ga li bi n-yoonn mu kaa kpa ndoon na.”

⁹ Tiwanfuurkaan ninaa ngbaan le len kina, ki di mpakm, ni lisil, ni idoon tii Uwumbər u ka libərjal pu, ki ga li bi n-yoonn mu kaa kpa ndoon na. ¹⁰ Tiwanfuurkaan ngbaan aah len kina na, le bininkpiib moninko ni binaa ngbaan gbaan Uwumbər u ka libərjal pu ki ga li bi n-yoonn mu kaa kpa ndoon na aanimbiin ni, ki doon u, ki di baasalmaa aayikpupur bil waabərjal taab, ki len ke,

¹¹ “Tidindaan Uwumbər, si le ŋeer ke ti pak si, ki nyuŋ si,

ki ŋeer aa li kpa mpəən;

ba pu? si le naan tiwan məmək.

Saageehn pu le aa nan naan tiwan məmək.

Saageehn pu le ni məmək bi.”

5

Kigban ni Upihbo na

¹ Le m kan Uwumbər u ka libərjal pu na ŋub kigban unŋangii ni. Kigban ngbaan nan kpa ŋŋmeen

ņipepel mōmōk, ki dab ņimōgbin nfum mulole. ² Le m ņun Uwumbōr aatuun mpōōndaan len mpōōn pu ke, “ņma ņeer u dabrigbanj ngbaan ki kpar ki?” ³ Le baa kan unii ubaa paacham, bee kitinj, bee kitinj aataab, u ga ņmaa kpar kigbanj ngbaan ki lik ki ponn ni na. ⁴ Baah kaa kan unii u ņeer u kpar kigbanj ngbaan ki lik ki ponn ni na, nima pu le m wii pam. ⁵ Le bininkpiib na ponn ni ubaa bui mi ke, “Taa ki wii. Lik, Yesu u pōō ke uchinn, ki ye Juda aanibol ni aanii ubaa, ki ye Ubōr David aayaabil na le nyanj, ki ga ņmaa dabrigbanj ki bi dab ki nfum mulole na, ki kpar ki.”

⁶ Le m kan Upihbo si libōrjal, ni tiwanfuurkaan ninaa, ni bininkpiib na aakaasisik ni. Upihbo ngbaan kpa libuel uneen ni ke baah kōr u le na, ki kpa iyiin ilole ni ņinimbil ņilole ņi ye Uwumbōr Aafuur mulole mu Uwumbōr tun ni mu ņipepel mōmōk dulnyaa wee ni na. ⁷ Le Upihbo ngbaan buen Uwumbōr u ka libōrjal pu na chee, ki ti gaa kigbanj ngbaan uņangii ni. ⁸ Waah gaa kigbanj na, le tiwanfuurkaan ninaa ngbaan, ni bininkpiib moninko ni binaa ngbaan, nan gbaan unimbiin ni. Bi mōmōk gbaa tibar, ki joo salmaa aasambil ņi gbii tulalee aayon na. Tulalee aayon ngbaan si Uwumbōr aanib aameel aasisiiaan. ⁹ Le bi gaa ilahnpōōn ki tii Upihbo ngbaan ke,

“Si le ņeer aa gaa kigbanj ngbaan ki dabrig ki;
ba pu? aa nan kpo ki di saasin daa binib tii
Uwumbōr;

binib ngbaan nyan ņitimbol

mōmōk aanib bi bi dulnyaa wee ni,

ki len iliin imōk bi dulnyaa wee ni na,

¹⁰ Aa ņa bi saanaan ni aanib bi ye bitotoorb na,

bi ti tun lituln tii timi Aawumbər,
le bi ga li joo dulnyaa məmək.”

¹¹ Le m lik ki kan Uwumbər aatuuntiib ɲichur
ɲichur, kaa ti nyi baakahm. Bi si gob Uwumbər
aabərjal, ni tiwanfuurkaan, ni bininkpiib ngbaan.

¹² Le m ɲun bi məmək len mpəən pu ke,
“Upihbo u bi nan kər u na le ɲeer u kan yiko, ni
liwankpal,
ni nlan, ni mpəən, ni nnyuɲ, ni mpakm, ni
idoon.”

¹³ Le m ɲun binib bi bi paacham na, ni binib bi bi
kitiɲ na, ni binib bi bi kitij aataab na, ni tiwan
nimək bi nnyusakpem ni na, ni Uwumbər aah
naan tiwan nimək na məmək len ke,
“Uwumbər u ka libərjal pu na, ni Upihbo ngbaan
le yeh mpakm, ni lisil, ni nnyuɲ, ni mpəən,
n-yoonn mu kaa kpa ndoon na.”

¹⁴ Le tiwanfuurkaan ninaa ngbaan kii ke “Amii.”
Bininkpiib ngbaan mu nan gbaan Uwumbər ni
Upihbo ngbaan aanimbiin ni ki doon bi.

6

Nidab na

¹ M kan Upihbo ngbaan chuu dabr kigban ki bi
nan dab ki nfum mulole pu na nibaa. Le m ɲun
tiwanfuurkaan ninaa ngbaan ponn ni nibaa len
ke utaal aah tar pu na ke, “Dan.” ² Le m lik ki kan
utapiin. Unii u dik u pu na joo butəm. Le bi tii u
linyaɲ aayikpupuk u di chiɲ. Le u buen u ti nyaɲ
binib, ki sil ti nyaɲ bi.

³ Le Upihbo ngbaan nan ki chuu dabr kigban
ngbaan aadam leler. Le m ɲun tiwanfuurkaan
leler len ke, “Dan.” ⁴ Le utaman mu fuu ni. Bi nan

tii unii u dik utaman ngbaan pu na kijaak aajuk sakpen, le Uwumbər tii u mpəən ke u cha dulnyaa aanib to butəb ki ku təb.

⁵ Le Upihbo ngbaan ki chuu dabr ndam tatar. Le m ηun tiwanfuurkaan tatar len ke, “Dan.” Le m lik ki kan utanbən. Unii u dik utanbən ngbaan pu na nan joo tiwan ni bi joo ηaηni tijikaar na uηaal ni.

⁶ Le m ηun nneel len tiwanfuurkaan ninaa ngbaan aakaasisik ni ke, “Tijikaar taa li wiir, taadaak li pəə. Tə, taa bii nkpan ni ηisubil aawanyukaan.”

⁷ Le Upihbo ngbaan ki chuu dabr ndam nanar. Le m ηun tiwanfuurkaan nanar aaneel len ke, “Dan.” ⁸ Le m lik ki kan utanyənyən. Unii u dik u pu na aayimbil ye Nkun. U bi yin u ke Kitekpiitiη na mu dii u. Le Uwumbər tii bi mpəən ke bi di kijaak aajum, ni nkon, ni iween, ni ipeel ku dulnyaa aanib lipepel nanar wəb.

⁹ Le Upihbo ngbaan ki chuu dabr ndam ηmuηmur. Le m kan binib aawiin kitork aabimbiln taab, Uwumbər do. Bi ye binib bi bi nan ku bi na. Bi nan mooni Uwumbər aabər ki tuk binib Yesu aabənyaan. Nima le cha bi ku bi. ¹⁰ Le binib ngbaan aawiin teen mpəən pu ke, “Tidindaan u ye chain ki ye mbamən na, ni ga yunn ki ti saa kinye pu aan aa ga ji dulnyaa aanib bi ku timi na aabər ki daa bitafal?” ¹¹ Le Uwumbər peen bi məmək tikparpapiin, ki bui bi ke u siin ke binib ku bitutunəen aatətiib bi məmək dii Yesu na, ke baah nan ku bi pu na. Bi laa fuur siib ki nan saa n-yoonn ngbaan.

¹² Le m kan Upihbo ngbaan ki chuu dabr ndam loloob. Le kitiη deη sakpen. Le nwiin bəl n ke likekebəl n na. Le uηmal mann ke nsin na. ¹³ Inηmabi

nyan ni paacham ki lir kitiŋ ke kibunŋ aah ker ŋisubil ŋi kaa puir na lir pu na. ¹⁴ Kitaapaak kpab ki buen ke baah kpai kikapeek pu na. Le ŋijoo ni ŋidik məmək fii foor. ¹⁵ Le dulnyaa aayidam, ni bibərɓ, ni butəb aajab aayidam, ni biwankpadam, ni bipəəndam, ni binaagbiib məmək, ni bimalb məmək bər titakpalunn ni, ni ŋitakpasakpiin taab ŋijoo paab, ¹⁶ ki bui ŋijoo ni ŋitakpal ke, “Lir ti pu, ki biin ti pu, aan Uwumbər u ka libərjal pu na taa li waa timi, Upihbo ngbaan mu aanjuul taa pii timi; ¹⁷ ba pu? baanjuul aawiin sakpiin daal fuu ni a. Nma ga ŋmaa sil?”

7

Israel aanib ŋichur nkub ni imonko ilee ni ŋinaa na

¹ Nimina aapuwəb le m kan Uwumbər aatu-untiib binaa si dulnyaa aapepel məmək ŋinaa, ki kiir libuln ke li taa ki daa kitiŋ ni, ki taa daa nnyusakpem ni, ki taa daa isui ni. ² Le m kan Uwumbər aatuun uken nyan ni liwipuul wəb ki dan paacham, ki joo ni Uwumbər u ye liməfal daan na aadaan, ki nan teen mpəən pu, ki tuk Uwumbər aatuuntiib binaa bi Uwumbər tii bi mpəən ke bi bii kitiŋ ni nnyusakpem na ke, ³ “Ni taa bii kitiŋ, bee nnyusakpem, bee isui ki li kii buyoonn ti ga nan daan timi Aawumbər aatutum aayigbeer pu na.” ⁴ Le m ŋun baah daan binib bi na aakahm. Bi nan ye binib ŋichur nkub ni imonko ilee ni ŋinaa, ki nyan ni Israel aanibol məmək ni. ⁵⁻⁸ Bi nan daan bi kina la:

Juda aanibol aanib ŋichur kipiik ni ŋilee,
 Rubenn aanibol aanib ŋichur kipiik ni ŋilee,

Gad aanibol aanib ɲichur kipiik ni ɲilee,
 Aser aanibol aanib ɲichur kipiik ni ɲilee,
 Naftali aanibol aanib ɲichur kipiik ni ɲilee,
 Manase aanibol aanib ɲichur kipiik ni ɲilee,
 Simeonn aanibol aanib ɲichur kipiik ni ɲilee,
 Liifai aanibol aanib ɲichur kipiik ni ɲilee,
 Isakar aanibol aanib ɲichur kipiik ni ɲilee,
 Sebulunn aanibol aanib ɲichur kipiik ni ɲilee,
 Josef aanibol aanib ɲichur kipiik ni ɲilee,
 Benjamins aanibol aanib ɲichur kipiik ni ɲilee.

Kinipaak sakpen

⁹ Nimina aapuwɔb le m kan kinipaak sakpen. Ubaa aa ti ki nyi baakahm. Bi nyan ɲitimbol mɔmɔk aanib bi bi dulnyaa wee ni ki len iliin imɔk bi dulnyaa wee ni na, ki si Uwumbɔr aabɔrjal ni Upihbo ngbaan aanimbiin ni, ki pee tikparpipiin, ki ɲub tibɔkpafar biɲaal ni, ¹⁰ ki teen mpɔɔn pu ke, “Timi Aawumbɔr u ka libɔrjal pu na, ni Upihbo ngbaan le nan gaa timi lii.” ¹¹ Le Uwumbɔr aatuuntiib mɔmɔk si gob Uwumbɔr aabɔrjal, ni bininkpiib, ni tiwanfourkaan ninaa ngbaan. Le Uwumbɔr aatuuntiib doon ɲichichik ki di binimbil kpaa kitiɲ Uwumbɔr aabɔrjal taab ki dooni u, ¹² ki len ke, “Ni ye mbamɔn, timi Aawumbɔr le yeh mpakm, ni nnyun, ni nlan, ni idoon, ni lisil, ni yiko, ni mpɔɔn n-yoonn mu kaa kpa ndoon na. Amii.”

¹³ Le bininkpiib na ponn ni ubaa baa mi ke, “Binib bi pee tikparpipiin na, bi ye ba aanib? Bi nyan ni la chee?”

¹⁴ Le m bui u ke, “Maaninkpel, si le nyi.”

Le u bui mi ke, “Bi ye binib bi nyan falaa sakpiin ni, ki finn baakpar Upihbo ngbaan aasin ni aan

ti ŋa ti tipipinn na. ¹⁵ Nima le cha bi si Uwumbər aabərjal taab. Bi bi waadichal ni, nwiin pu ni kinyeek, ki tun lituln tii u. Uwumbər u ka libərjal ngbaan pu na ga li bi bi chee, ki biin bi pu. ¹⁶ Nkon aan ki chuu bi, nnyunyuu mu aan ki chuu bi, nwiin mu aan ki see bi, ntoton mu aan ki ŋun bi; ¹⁷ ba pu? Upihbo u bi Uwumbər aabərjal aakaasisik ni na le ga kpiin bi, ki ga mək bi uyayak aanyun mu ga tii bi liməfal na chee. Uwumbər ga per binimbil tinyunyunn məmək.”

8

Nidab ŋilole na

¹ Le Upihbo ngbaan chuu dabr ndam lolole. Le Uwumbər do ŋmin chii chii ki yunn siib. ² Le m kan Uwumbər aatuuntiib bilole bi si Uwumbər aanimbiin ni na. Le bi tii bi kakaan tiib bilole.

³ Le Uwumbər aatuun uken dan nan sil kitork aabimbiln chee, ki ŋub salmaa aasambil li bi joo tulalee aayon ŋani li ponn ni na. Le bi tii u tulalee aayon sakpen u di kpee Uwumbər aanib məmək aameel pu, ki di ŋa salmaa aabimbiln li bi Uwumbər aabərjal aanimbiin ni na paab, ki di tii Uwumbər. ⁴ Le tulalee aayon ngbaan aabaan, ni Uwumbər aanib aameel nyan Uwumbər aatuun ngbaan aajaal ni, ki fii paacham Uwumbər aanimbiin ni. ⁵ Le Uwumbər aatuun ngbaan moo mmii mu bi kitork aabimbiln paab na gbiin tulalee aayon aasambil ngbaan, le ki di mee yaa dulnyaa wee ponn ni. Le kifuuk faa, le utaal tar ki moor, le kitin den.

Kakaan tiib

⁶ Le Uwumbər aatuuntiib bilole bi ɲub kakaan tiib bilole na gor ke bi pii.

⁷ Le Uwumbər aatuun njan yoo pii waakakaan. Waah pii waakakaan na, le ɲitaatakpabil, ni mmii, ni nsin ɲmal tɔb ponn ni, ki nyan paacham ki lir ni kitin. Le mmii gaa kitin ligetatar, ni isui mu ligetatar, ni timosənn məmək.

⁸ Le Uwumbər aatuun leler mu pii waakakaan. Le bi di tiwan ni naahn lijoon li gaal mmii na mee lii nnyusakpem ponn ni. Le nnyun ngbaan ligetatar kpaln nsin. ⁹ Le tiwan nimək bi nnyun ligetatar ngbaan ponn ni na kpo. Inɔi ligetatar mu bii a.

¹⁰ Le Uwumbər aatuun tatar mu pii waakakaan. Le linmabisakpeln li gaal mmii ke liməfil na nyan ni paacham ki lir ɲiməɔ ligetatar ponn ni, ni inyunbun ligetatar ponn ni. ¹¹ Linmabil ngbaan aayimbil le ye ke “Ni To.” Le laah lir nnyun ni na mu aagetatar kpaln nnyun mu to na. Le binib pam kpo nnyun ngbaan pu; ba pu? mu to la.

¹² Le Uwumbər aatuun nanar mu pii waakakaan. Le nwiin ligetatar chuu gii ki bəln. Uɲmal ligetatar, ni inmabi ligetatar mu chuu gii ki bəln. Le nwiin ligetatar aa wiin. Kinyeek ligetatar mu aa wiin.

¹³ Le m kan libərwiin laani paacham, ki ɲun li teen mpəən pu ke, “Uwumbər aatuuntiib bitaa bi gur kaa kee pii baakakaan na yaa pii kan, tibəbir sakpenn ga lir dulnyaa aanib pu.”

9

¹ Le Uwumbər aatuun ɲmuɲmur mu pii waakakaan. Le m kan linmabil li nyan ni paacham

ki lir ni kitinj na. Le bi tii li libuul li nyoo kaa kpa limək na aasaafi. ² Le li chuu lakr libuul ngbaan aajaalenj. Le injmanyuu nyan li ponn ni ki fii paacham, ki naahn mmii mu gaal sakpen na aanmanyuu, ki bəln nwiin timm. ³ Le itoon nyan ni injmanyuu ngbaan ponn ni, ki yaa gaa dulnyaa ni. Le Uwumbər tii i mpəən ke i li junni binib ke inyoohn aah junni binib pu na, ⁴ le ki tuk i ke i taa ηmə timoor, ki taa ηmə tijikaar, ki taa ηmə isui, i li junni binib bi kaa kpa Uwumbər aadaan biyigbeer pu na; ⁵ i taa ku binib ngbaan, i mək bi falaa ki ti saa injmal injmu. Falaa ngbaan wu ke unyoohn aah juu unii kan, ni wu pu na. ⁶ N-yoonn ngbaan, binib ga li ban nkun ke mu ku bi, kaan kan mu. Nkun ga san cha bi.

⁷ Itoon ngbaan naahn itaan i gor ke i to butəb na. Tiwan ni naahn salmaa aayikpupur na nan bi iyil pu. Inimbil wəb naahn binib aanimbil wəb la. ⁸ Yaayikpir mu ti ki naahn bipiib aayikpir la. Yaanyin mu naahn ichinn aanyin la. ⁹ Tiwan nibaa bii ibinj pu ki naahn tikur la. Yaafeen kpa kifuu ke itaan ni tərōku i san cha i ti to butəb na aah kpa kifuu pu na. ¹⁰ Yaajuu mu naahn inyoohn aajuu la. Inyoohnpiin bi yaajuu pu, ki kpa mpəən ke i mək binib falaa ki ti saa injmal injmu. ¹¹ Libuul li kaa kpa limək na aatuun le ye yaabər. Hiibru* aaliin ponn ni, bi yin u ke Abadonn. Griik aaliin ponn ni, bi yin u ke Apolionn. Naatataa le ye ke “U kulni binib na.”

¹² Njan aabəbir ma jer a. Tibəbir tilee mu choo.

* **9:11** : Hiibru aaliin ye juu yaab aaliin la.

13 Le Uwumbər aatuun loloob mu pii waakakaan. Le m ɲun nneel nyan ni salmaa aabimbiln li bi Uwumbər aanimbiin ni na aaməju ɲinaa chee. 14 Le nneel ngbaan tuk Uwumbər aatuun loloob u joo kakaan na ke, “Chuu gbiln Uwumbər aatuuntiib binaa bi bi limɔɔsakpeln li bi yin li ke Yufrates na chee lii.” 15 Le u chuu gbiln Uwumbər aatuuntiib binaa ngbaan lii. Uwumbər le gor bi, ki siin bi libiln, ni uɲmal, ni nwiin, ni kikirki ki bi ga di ku binib ligetatar na. 16 Bi nan kpa butəb aajab bi dik itaan pu na. Le m ɲun baakahm aah ye pu na. Bi nan ye butəb aajab ɲichur ɲichur ikui ilee. 17 Tidanɲ ponn ni le m nan kan itaan ngbaan ni binib bi dik i pu na. Tikur aawan nibaa bii bibiɲ pu ki man ke mmii na, ki bɔn ke nsiin na, ki man ke chirbil na. Itaan ngbaan aayil naahn ichinn aayil la. Mmii, ni inmanyuu, ni chirbil nyan ni iməi ni. 18 Tiwan nitaa ngbaan, mmii, ni inmanyuu, ni chirbil ni nan nyan ni itaan ngbaan aaməi ni na le ku linigetekr tatar; 19 ba pu? itaan ngbaan aapɔɔn le bi yaaməi ni, ni yaajuu ni. Yaajuu ngbaan naahn iwaa le ki kpa ɲiyil ki mək binib falaa.

20 Binib bi gur kaa kpo iween ngbaan pu na aa kpeln baabimbin, kaa di cha baah ɲani ɲiwaa ɲi na. Bi beenin dooni tininkpiwanbir, ni ɲiwaa ɲi bi nan di salmaa, ni tikunabr, ni tikur, ni ɲitakpal, ni idɔ naan ɲi na, ɲiwaa ɲi kaa waa, ki mu aa ɲun tibər, ki mu aa ɲmaa chuun na. 21 Binib ngbaan beenin ku binib, ki ji inyək, ki gər kidagook, ki su kinaayuk, kaa kpeln baabimbin.

10

Uwumbər aatuun ni kigban waatiir na

¹ Le m kan Uwumbər aatuun mpɔɔndaan uken nyan ni paacham. U pee kitaalangban, le waakpi-manja mu lur goln uyil. Unimbil wɔb naahn nwiin la. Utaa mu naahn kimiigaak. ² U joo kigban waatiir ki kpar na unjaal ni. Le u di utaagiil taa nnyusakpem pu, le ki di utaagal mu taa kitin pu, ³ le ki teen mpɔɔn pu ke uchinn aah tar pu na. Waah teen kina na, le utaal mu teen nfum mulole. ⁴ Utaal aah teen nfum mulole na, le m ban m ηmee waah len pu na kigban ni. Le m ηjun nneel len Uwumbər do ke, “Taa ηmee utaal aah len tibər ti na, ki taa kpiir ti.”

⁵ Uwumbər aatuun u m kan u si nnyusakpem, ni kitin pu na le yoor unangii paacham ⁶ ki puu Uwumbər u bi n-yoonn mu kaa kpa ndoon na, ki nan naan paacham ni tiwan nimək bi ni ponn ni na, ni kitin ni tiwan nimək bi kitin pu na, ni nnyusakpem, ni tiwan nimək bi mu ponn ni na, ke Uwumbər aan ki taan. ⁷ Buyoonn Uwumbər aatuun lolole ga pii waakakaan na, n-yoonn ngbaan le Uwumbər ga tun waatunyaan li bər na ki doo, waah nan tuk waabɔnabr bi ye waatutum na ke u ga tun pu na.

⁸ Nneel mu m ηjun paacham na ki len m chee ki bui mi ke m li cha ti gaa kigban ki kpar ki bi Uwumbər aatuun u si nnyusakpem, ni kitin pu na aanaal ni na.

⁹ Le m buen Uwumbər aatuun ngbaan chee, le ki ti bui u ke u tii mi kigban waatiir ngbaan. Le u bui

mi ke, “Gaa ki ŋmɔ. Ni ga li mɔ aamɔb ni ke tisiir na la, ki tee ga li to aaponn ni.”

¹⁰ Le m gaa kigbanj waatiir ngbaan unjaal ni, ki ŋman ki. Maah ŋman ki na, le ni mɔ mmɔb ni ke tisiir na. Le maah di nab na, ni to mponn ni. ¹¹ Le bi bui mi, “See aa ki tuk ŋitimbol mɔmɔk aanib bi bi dulnyaa wee ni ki len iliin imɔk bi dulnyaa wee ni na, ni baabɔrb, tibɔr ti ga ŋa bi n-yoonn mu choo na.”

11

Seeraadam bilee na

¹ Le bi tii mi tiwanjanjkaan ni naahn lidabil na, le nneel bui ke, “Li cha ti ŋanj Uwumbɔr Aadiik, ni kitork aabimbiln, ki lik naafɔfɔk, ki kahn binib bi dooni Uwumbɔr nima chee na. ² Taa ŋanj kikaakpaak ki bi lipaal na aafɔfɔk; ba pu? Uwumbɔr di kikaakpaak ngbaan tii binib bi kaa ye Juu yaab na la. Le bi ga bii Uwumbɔr aatinyaan ki ti saa injmal imonko ilee ni ilee. ³ Le m ga tun ni maaseer-aadam bilee bi nan moon Uwumbɔr aabɔr ki ti saa iwiin lichur ni ikui ilee ni imonko itaa, ki ga li pee tiwanpeenkaan ni saak kuub na.”

⁴ Biseeraadam bilee ngbaan ye nkpan aasui ilee ni karyaa tiib aah tɔŋni tiwan ni pu na bilee bi si dulnyaa Aadindaan aanimbiin ni na. ⁵ Unii ubaa yaa ban u ŋa bi nibaa kan, mmii ga nyan bimɔi ni ki ku baadim. Unii ubaa yaa ban u ŋa bi nibaa kan, see bi ku u kina. ⁶ Biseeraadam bilee ngbaan nan kpa mpɔɔn bi kiir utaal u taa nu buyoonn bi bi mooni Uwumbɔr aabɔr na, ki kpa mpɔɔn ki cha nnyun kpaln nsin, ki kpa mpɔɔn ki cha falaa aabɔn

məmək lir dulnyaa wee ni, n-yoonn mumək bi gee na.

⁷ Bi yaa moon Uwumbər aabər doo kan, le upeel u nyan ni kinimbəŋ chee, libuul li kaa kpa limək na ni na, ga to bi butəb ki nyan bi, ki ku bi. ⁸ Le ŋinikpol ngbaan ga li də kitisakpeŋ na aasan ni. Uwumbər yin kitin ngbaan ke Sodom, ki ki yin ki ke Ijpt. Bi nan kpa Tidindaan ndəpuinkoo pu nima la. ⁹ Le ŋitimbol məmək aanib bi bi dulnyaa wee ni ki len iliin imək bi dulnyaa wee ni na, bi ponn ni bibaa ga lik ŋinikpol ngbaan ki ti saa iwiin itaa ni ligeln, kaan kii ke unii ubaa ti sub bi. ¹⁰ Baakun pu le dulnyaa aanib ga li kpa mpopiin sakpen, ki waa liwaal, ki tii təb ipiin; ba pu? Uwumbər aabənabr bilee bi ŋa bi falaa na kpo a. ¹¹ Iwiin itaa ni ligeln ngbaan aah jer na, le Uwumbər ki tii bi liməfal. Le bi fii sil. Le binib bimək kan bi na san ijawaan sakpen. ¹² Le ŋinikpol ŋi fikr na ŋun nneel sakpiin nyan ni paacham ki bui bi, “Dan paacham do man.” Le bi koo ntaalangbam ni ki buen paacham. Baadim mu kan baah buen pu na. ¹³ N-yoonn ngbaan le kitin den pam. Le kitisakpeŋ ngbaan aadir ligeln kipiik lir kitin. Kitin aah den pu na le ni ku binib ŋichur ŋilole. Binib bi gur kaa kpo na, ijawaan chuu bi sakpen, le bi nyun Uwumbər u bi paacham na.

¹⁴ Tibəbir leler jer a. Tibəbir tatar mu choo mala.

Kakaan tiib bilole na

¹⁵ Le Uwumbər aatuun lolole mu pii waakakaan. Le ineel sakpiin len Uwumbər do ke, “Dulnyaa wee ni aanaan məmək kpaln Tidindaan

Uwumbər ni Waabo Kristo* aanaan la. U ga li joo mu n-yoonn mu kaa kpa ndoon na.”¹⁶ Le bininkpiib moninko ni binaa bi ka baabərjal pu, Uwumbər aanimbiin ni na, doon ɲichichik ki di binimbil kpa kitiŋ ki dooni Uwumbər,¹⁷ ki len ke,

“Tidindaan Uwumbər, u yeh mpɔɔn mɔmɔk,
ki nan bi, ki beenin bi na, ti dooni si;
ba pu? aa di saapɔɔn sakpiin ki joo dulnyaa wee.

¹⁸ ɲinibol aanib nan gee liŋuul, le saanjuul mu fii,
le ni ɲeer aa ji bitekpiib tibər,

ki ɲeer aa di ipiin tii
saabɔnabtiib bi ye saatutum na,
ni saanib bi mɔmɔk pak si na,
bi ye biwaatiib na, ni bi ye bisakpem na,
ki ɲeer aa kulin binib bi ku dulnyaa aanib na.”

¹⁹ Tɔ, le bi chuu piir Uwumbər aadiik ki bi paacham na. Le m kan Uwumbər aakaal aadakaa si waadiik ponn ni. Le utaal moor, le kifuu faa, le utaal tar, le kitiŋ deŋ, le utaal nu ɲitaatakpabil sakpiin.

12

Upii na, ni kipeewanbiik na

¹ Tɔ, le m kan lijnjiir aawan paacham. Upii ubaa nan bi ki pee nwiin. Le uɲmal mu nan bi utaa aataab. Inmabi kipiik ni ilee mu nan bi uyil pu. U nan kpa lipuul,² le imalween chuu u, le u wii ki ban u maa ubo.

* **11:15** : Hiibru aaliin ni, bi yin Kristo ke Masiya. Naatataa le ye ke Uwumbər nyan u ke u gaa binib lii.

³ Le m ki kan lijinjiir aawan niken paacham. M nan kan kipeewanbiik sakpenj maman ki kpa njyil njilole ni iyiin kipiik, ki chik ubor aayikpupur tilole na. ⁴ Le kipeewanbiik ngbaan di kijuul kuun foor ni injmabi ligetatar, ki di lii ni kitinj, ki dan nan sil upii u ban u maa ubo na aanimbiin ni ke ki njmwaabo.

⁵ Le upii ngbaan ma ubijabo u ga li joo njinibol mɔmɔk mpɔɔn pu na. Le Uwumbor yoor ubo ngbaan di buen ubaa chee paacham, waaborjal chee. ⁶ Le upii ngbaan san buen nteersakpiin ni, Uwumbor aah toor mpaan nin chee tii u na, ki ti kpiini u nima chee iwiin lichur ni ikui ilee ni imonko itaa.

⁷ To, le bi to butɔb paacham. Uwumbor aatuuntiib aaninkpel Maikel ni waatuuntiib to kipeewanbiik ngbaan ni waatuuntiib butɔb, ⁸⁻⁹ le ki nyan bi, ki nyan bi paacham. Baa ki kan mpaan paacham. Kipeewanbiik ngbaan ye kinimbɔnj la. Bi yin ki ke Uwaa u Yunn na, ki ki yin ki ke Defil,* ki ki yin ki ke Sintana. Kima le njmanni dulnyaa aanib mɔmɔk. Bi nyan ki ni kaatuuntiib paacham, ki di lii ni kitinj.

¹⁰ Le m njun nneel sakpiin len mpɔɔn pu paacham ke, “Dandana wee ti kan timi Aawumbor aah kpa mpɔɔn pu ki gaa waanib lii ki joo waanaan ni aanib na. Dandana ti kan Kristo u gaa timi lii na aah kpa yiko pu na. Ba pu? u nyan kinimbɔnj paacham. Kinimbɔnj ye unibiinii u nan si Uwumbor aanimbiin ni ki bii Uwumbor aanib nwiin pu ni kinyeek na la. ¹¹ Upihbo Yesu aasin aapɔɔn pu ni waabor aapɔɔn pu le bi nyan kinimbɔnj. Bi gee Yesu ki jer baamɔfal, ki kii ke

* **12:8-9** : Defil ni Sintana ye kinimbɔnj aayimbil njiken la.

bi kpo u pu. ¹² Nimi bi bi Uwumbər do na, li kpa mpopiin man; ba pu? kinimbəŋ aa ki kpa mpəən. Tə, tibəbir mu ga lir kitin aanib pu, ni nnyusakpem ni aanib pu; ba pu? kinimbəŋ sunn ni bi chee, ki gee linuusakpeln; ba pu? ki bee ke kaayoonn aa ki wiir.”

¹³ Kipeewanbiik ngbaan aah kan ke bi nyan u paacham ki di lii ni kitin na, le u san dii upii u ma ubijabo na, ke u chuu u. ¹⁴ Le Uwumbər tii upii ngbaan libərwiin aafeen ilee ke u fii buen nteersakpiin ni, waapaan ni, kipeewanbiik ngbaan taa ki pii u nima chee. Le bi ti kpiini u nima chee ki ti saa nbin nita ni ligeln. ¹⁵ Le kipeewanbiik ngbaan tii nnyun sakpem uməb ni ke liməəl na ki lii, ke mu di upii ngbaan puu buen. ¹⁶ Le kitin ter upii ngbaan, ki waar kiməb ki di nnyun mu nyan kipeewanbiik ngbaan aaməb ni na nab, le mu aa ki pii upii ngbaan. ¹⁷ Le kipeewanbiik ngbaan gee linuul sakpen upii ngbaan pu, ki buen ti to waabim biken butəb. Waabim le ye binib bi kii Uwumbər aaməb ki tuk binib Yesu aabənyaan na. ¹⁸ Le kipeewanbiik ngbaan sil nnyusakpem aagbaan.

13

Ipeel ilee na

¹ Le m kan upeel nyan ni nnyusakpem ponn ni. U nan kpa njiyl njilole ni iyiin kipiik, le ki chik ubər aayikpupur waayiin kipiik məmək pu. Le liyimbil li ye lisiibil ki tii Uwumbər na nan bi njiyl məmək pu. ² Upeel ngbaan nan naahn unaamuun la. Utaafar pəə sakpen. Uməb mu naahn uchinn aaməb. Kipeewanbiik ngbaan le di waapəən, ni

waanaan, ni waapɔɔn sakpiin tii u. ³ Libuel nan bi uyil libaa pu ki naahn ke laah kpo ki sɔŋ le na. Laah sɔŋ na, le ni gar dulnyaa aanib mɔmɔk pam. Le bi dii u, ⁴ ki gbaan kitin̄ ki doon kipeewanbiik ngbaan; ba pu? u nan di waapɔɔn tii upeel ngbaan. Bi nan gbaan kitin̄ ki doon upeel ngbaan mu, le ki baa ke, “N̄ma bi ke upeel wee na? N̄ma ga n̄maa to u butɔb?”

⁵ U nan kpa nsan ke u li kpa kipupuk ki sii Uwumbɔr, ki kpa nsan ke u li bi in̄mal imonko ilee ni ilee. ⁶ Le u waar umɔb ki sii Uwumbɔr, ni Uwumbɔr aayimbil, ni Uwumbɔr do, ni bimɔk bi Uwumbɔr do na, ⁷ ki kpa nsan ke u to Uwumbɔr aanib butɔb ki nyan̄ bi. Le Uwumbɔr tii u tininkpir u li joo n̄itimbol mɔmɔk aanib bi bi dulnyaa wee ni ki len iliin̄ imɔk bi dulnyaa wee ni na. ⁸ Le dulnyaa ni aanib bimɔk aayimbil aa n̄mee Uwumbɔr Aapihbo u bi nan ku u na aamɔfal aagban̄ ni buyoonn Uwumbɔr aa nan kee naan dulnyaa wee na ga dii upeel ngbaan.

⁹ “U kpa litafal na kan, u n̄un. ¹⁰ Binib bi Uwumbɔr len ke bi ga chuu bi tinaagbiir na, bima le bi ga chuu bi tinaagbiir. Unii umɔk joo kijaak aajuk ku binib na, kijaak aajuk le ga ku u mu. Nima le cha ni n̄an ke Uwumbɔr aanib li ban limɔr ke bi dii Uwumbɔr mbamɔm.”

¹¹ Le m kan upeel leler nyan ni kitin̄ ni. U nan kpa iyiin̄ ilee i naahn upihbo aayiin̄ na, le ki len ke kipeewanbiik aah len pu na. ¹² U nan bi njan aapeel chee, ki kpa waapɔɔn, ki muk dulnyaa, ni binib bimɔk bi dulnyaa ni na, ke bi li dii njan aapeel u nan kpa nkun aabuel li sɔŋ na. ¹³ Upeel leler ngbaan nan tun lijn̄jiir aatun pam, ki cha

mmii nyan ni paacham ki sunn ni kitiŋ, binib aanimbil ni, ¹⁴ ki ŋmann binib bimək bi dulnyaa ni na; ba pu? u nan kpa nsan ke u tun lijinjiir aatun njan aapeel aanimbiin ni, ki tuk dulnyaa ni aanib ke bi ŋa liwaal li naahn upeel u nan kpa kijuk aabuel li sɔŋ na. ¹⁵ Upeel leler ngbaan nan kpa nsan ke u cha liwaal ngbaan fuur libuln ki len tibɔr, le ki cha bi ku binib bimək kaa dii liwaal ngbaan na, ¹⁶ ki cha bi daan binib mɔmək biŋangii pu, bee biyigbeer pu. U nan cha bi daan biwaatiib, ni bisakpem, ni biwankpadam, ni bigiim, ni bi-naagbiib, ni bimalb. ¹⁷ Kidaan ngbaan le ye upeel ngbaan aayimbil, bee waayimbil aanamba. Unii u kaa kpa kidaan ngbaan na, baa nan cha u daa tiwan nibaa, kaa cha u kooh tiwan nibaa mu.

¹⁸ Tibɔr timina ban nlan la. Unii u kpa nlan na ga ŋmaa bee upeel ngbaan aanamba aatataa. Ni ye unibɔn aanamba la. Waanamba ye ikui iloob ni imonko itaa ni niloob.

14

Upihbo na, ni waanib

¹ Tɔ, le m kan Upihbo na si Sionn aajool paab. Binib ŋichur nkub ni imonko ilee ni ŋinaa nan bi u chee, le waayimbil ni Ute Uwumbɔr aayimbil nan ŋmee paa biyigbeer pu. ² Le m ŋun binib gaa ilahn paacham. Ni nan fuuk ke bunyɔb aanyun aah fuuk pu na, ki fuuk ke utaal aah teen mpɔɔn pu pu na, ki naahn binib aah gbaa tibar aan ti wii pu na. ³ Binib ngbaan bi Uwumbɔr aabɔrjal, ni tiwanfuurkaan ninaa, ni bininkpiib na aanimbiin ni, ki gaa ilahnɔɔn. Ubaa aan ŋmaa bae nlahn ngbaan see binib ŋichur nkub ni imonko ilee ni

ņinaa bi Uwumbər daa bi ki nyan bi dulnyaa wee ni na. ⁴ Bima le ye binib bi kaa doon bipiib chee kaa ᅇa bibaa tijəᅇ. Baa nyi bipiib. Bima le dii Upihbo ngbaan waah cha nin chee na məmək. Uwumbər nyan bi binib ponn ni ki daa bi, bi li ye u ni Upihbo ngbaan aanib. ⁵ Nnyamən mubaa aa bi biməi ni. Baa kpa taani ubaa.

Uwumbər aatuun tiib bitaa na

⁶ Le m kan Uwumbər aatuun uken laani paacham, ki joo ni tibənyaan ti bi n-yoonn mu kaa kpa ndoon na, ki ti di ti tuk ᅇitimbol məmək aanib bi bi dulnyaa wee ni ki len iliin imək bi dulnyaa wee ni na. ⁷ Le Uwumbər aatuun ngbaan len mpəən pu ke, “Ni li san Uwumbər, ki nyuᅇ u man; ba pu? ni ᅇeer u ji binib tibər. Ni li pak Uwumbər u nan naan paacham, ni kitij, ni nnyusakpem, ni nnyun məmək na.”

⁸ Uwumbər aatuun leler nan paan ni njan yoo na aapuwəb ki len ke, “Kitisakpen Babilonᅇ lir a. Kitij ngbaan le nan cha ᅇinibol məmək aanib nyu ndapəm gbii. Ndaan ngbaan le ye waadagook aakpeek. Nima le ki lir a.”

⁹ Uwumbər aatuun tatar nan paan ni uleler na aapuwəb ki len mpəən pu ke, “Binib bimək dii upeel ngbaan, ni liwaal li naahn u na, ki gaa waadaan biyigbeer pu, bee biᅇaal pu na, ¹⁰ ga nyu ndaan mu ye Uwumbər aanjuul, le u kpir ᅇa kiyikuuk ni, kaa di nnyun kpee mu pu. Nima le mək waanjuul sakpen, le bi ga li bi waatuuntiib bi bi chain na, ni Upihbo ngbaan aanimbiin ni, ki ga ji falaa sakpen mmii ni chirbil ponn ni. ¹¹ Inᅇmanyuu nyan ni mmii ngbaan ni ki fi paacham n-yoonn

mu kaa kpa ndoon na. Binib bi dii upeel ngbaan, ni liwaal li naahn u na, ki gaa waadaan ki ye waayimbil na, ga ji falaa mmii ngbaan ponn ni, kaan fuur nwiin pu, kaan fuur kinyeek mu.”

¹² Nima le cha ni njan ke Uwumbər aanib bi kii waaməb ki dii Yesu mbaməm na li kpa limər.

¹³ Le m njan nneel len paacham ke, “Nmee ke: Bitekpiib bi nan dii Tidindaan na, waanyoor bi bi pu dandana wee ki joo cha.”

Le Uwumbər Aafuur Nyaan kii ke, “Ni ye mbamən; ba pu? bi nan tun litunyaan linimaln. Baah kpo na, le bi fuur. Baah tun pu na mu dii bi.”

Dulnyaa aajikaacheel

¹⁴ Le m kan ntaalangbapim. Ubaa ka mu pu ki naahn unii, ki chik salmaa aayikpupuk, ki joo gərək u ka na unjaal ni.* ¹⁵ Le Uwumbər aatuun uken nyan ni Uwumbər Aadichal ni, ki len mpəən pu ki tuk u ka ntaalangbam pu na ke, “Di saagərək chee tijikaar; ba pu? ni neer lijikaacheel. Dulnyaa aajikaar biir a.” ¹⁶ Le u ka ntaalangbam pu na di waagərək chee dulnyaa aajikaar.

¹⁷ Le Uwumbər aatuun uken nyan ni Uwumbər Aadichal li bi paacham na ni. U mu nan joo gərək u ka na.

¹⁸ Le Uwumbər aatuun uken nyan ni kitork aabimbiln chee. Uma le ye mmii aayidaan. Le u teen mpəən pu ki tuk Uwumbər aatuun u joo gərək u ka na ke, “Di saagərək u ka na ker ndaan aasubil ni bi dulnyaa ni na; ba pu? nisubil ngbaan pur a.” ¹⁹ Le Uwumbər aatuun ngbaan di waagərək ker dulnyaa aasubil ngbaan, ki di nja libuusakpeln li

* **14:14** : Lik Daniel 7.13.

ponn ni bi ņmaani ņisubil ki nyani ņaanyun na. Nima le mək Uwumbər aah ga bii binib bi kaa dii u na pu na. ²⁰ Le bi taa ņisubil ngbaan pu libuusakpeln ngbaan ponn ni, kitin aagbaan, ki nyan ņaanyun. Le nsin nyan libuul ngbaan ni, ki wiir aan utaan yaa sil mu ponn ni kan, u ga ņmaa liin na, ki puu ti saa mal ikui ilee aafəfək aah bi pu na.

15

Gbelngbeln aafalaa na

¹ M nan ki kan lijnjiir aawan niken paacham. Ni nan ye tiwankpaan, le ki gar mi pam. M nan kan Uwumbər aatuuntiib bilole bi joo ni falaa bilole na. Falaa ngbaan ga li ye gbelngbeln aafalaa la; ba pu? falaa ngbaan aapuwbəb Uwumbər aanjuul ga sɔŋ.

² Le m kan tiwan ni naahn nnyusakpem mu mmii ņmal mu ponn ni na, le mu wiin chain ke kinimbilik na. Le m kan binib bi nyan, kaa dii upeel ngbaan, ni liwaal li naahn u na, kaa gaa waadaan ki ye waayimbil aanamba na; bi ka nnyusakpem mu wiin chain ke kinimbilik na chee, ki joo tibar ti Uwumbər tii bi na, ³ ki gaa ilahn i ye Upihbo ngbaan ni Uwumbər aatutunn Moses aalahn na ke,

“Tidindaan Uwumbər u yeh mpəən məmək na,
saatun ye litukpaan ki gar binib pam.

Saasan ye nsanyaan, ki mu ye nsan bamənn.
Si le ye Ubər n-yoonn mu kaa kpa ndoon na.

⁴ Tidindaan, ņma bi, kaan san si ki nyuŋ si?
Si baanja le ye chain.

ņjibol məmək ga dan ki nan
gbaan aanimbiin ni ki doon si;

ba pu? binib məmək kan saatunyaan.”

⁵ Nimina aapuwəb le m kan ke bi nan chuu piir Uwumbər Aapepel li bi chain chain na aan li bi waabool ponn ni paacham na, ⁶le Uwumbər aatuuntiib bilole bi joo ni falaa bilole na nyan ni li ponn ni, ki pee njikekepiin ni bi chain na, ki buu salmaa aagbapapann bibinj pu. ⁷ Le tiwanfuurkaan ninaa ponn ni nibaa di salmaa aasambil njilole tii Uwumbər aatuuntiib bilole ngbaan. Uwumbər u bi n-yoonn mu kaa kpa ndoon na aanjuul aah fii pu na le gbiin njisambil ngbaan. ⁸ Le Uwumbər aanyun ni waapəən cha inmanyuu gbiin waadichal. Ubaa aa njmaa koo lidichal ngbaan ni ki nan saa buyoonn falaa bilole bi Uwumbər aatuuntiib bilole joo ni bi na ga pii dulnyaa ni aanib ki doo na.

16

Uwumbər aanjuul aasambil

¹ Le m njun nneel sakpiin nyan ni Uwumbər Aadichal ni, ki tuk Uwumbər aatuuntiib bilole ngbaan ke, “Li cha ti di falaa u bi njisambil njilole ni na kpir dulnyaa ni; ba pu? Uwumbər gee linjuul bi pu.”

² Le Uwumbər aatuun ubaa buen ki ti di falaa u bi waasambil ni na kpir dulnyaa ni. Le ni njibuun i wu sakpen na ki baan binib bi kpa upeel ngbaan aadaan ki dii waawaal na pu.

³ Le Uwumbər aatuun leler mu di falaa u bi waasambil ni na kpir nnyusakpem ponn ni. Le nnyusakpem ngbaan aanyun kpaln nsin ke linikpol aasin na. Le tiwan nimək bi nnyusakpem ponn ni na kpo.

⁴ Le Uwumbər aatuun tatar mu di falaa u bi waasambil ni na kpir ɲimɔɔ ni, ni inyunbun ni. Le nnyun ngbaan kpaln nsin. ⁵ Le m ɲun Uwumbər aatuun u ye nnyun aayidaan na len ke, “Uwumbər u ye chain daan, ki nan bi, ki beenin bi na, saah daa binib ngbaan aatafal kina na, aa ɲa ni ɲan; ⁶ ba pu? bi ku saanib ni saabɔnabtiib ki cha baasin nyan, le aa mu cha baanyun kpaln nsin bi nyu. Bi ɲeer kina la.” ⁷ Le m ɲun nneel nyan ni kitork aabimbiln ni ki len ke, “Tidindaan Uwumbər, u yeh mpɔɔn mɔmɔk na, ni ye mbamɔn, aa jin binib tibər mbamɔm ki ɲa bi naah ɲeer bi pu na.”

⁸ Le Uwumbər aatuun nanar mu di falaa u bi waasambil ni na kpir nwiin pu. Le Uwumbər cha mu seer binib ke mmii aah seer pu na. ⁹ Le ntoton sakpen seer binib. Le bi sii Uwumbər u kpa mpɔɔn ki cha bi ji falaa kina na. Baa kpeln baabimbin, kaa nyuɲ u.

¹⁰ Le Uwumbər aatuun ɲmuɲmur mu di falaa u bi waasambil ni na kpir upeel ngbaan aabərjal pu. Le waanaan bɔln. Le binib junni bilambil iween pu. ¹¹ Iween ngbaan pu, ni ibuun ngbaan pu, le bi seei Uwumbər u bi paacham na, kaa kpeln baabimbin, kaa di cha baatunwanbir.

¹² Le Uwumbər aatuun loloob mu di falaa u bi waasambil ni na kpir limɔɔsakpeln li bi yin li ke Yufrates na ni. Le laanyun foor, ki ɲa nsan ki tii bibərɔb bi nyan ni liwipuul wɔb na. ¹³ Le m kan tiyayaar ti naahn titaateeraakpann na titaa nyan ni kipeewanbiik, ni upeel ngbaan, ni waabɔnabr u ɲmanni binib na aamɔi ni la. ¹⁴ Tiyayaar ngbaan ye kinimbɔɲ yaan la, le ki tun lijnjiir aatun, ki buen dulnyaa wee ni aabərɔb mɔmɔk chee, ki ti kuun bi,

ke bi to butəb, Uwumbər u yeh mpəən məmək na aawiinsakpiin daal.

¹⁵⁻¹⁶ Tiyayaar ngbaan nan kuun bi lipepel libaa wəb. Hiibru* aaliin ponn ni bi yin nima chee ke Amagedonn. Le Yesu bui ke, “Li pel man, m ga dan ke unaayuk aah choo pu na la. Uwumbər aanyoor bi binib bi si kii bundaln m ga nan fuu ni na, ki lik baawanpeenkaan ke bi taa chuun binmeen, ki taa ji iniməən.”

¹⁷ Le Uwumbər aatuun lolole mu di falaa u bi waasambil ni na kpir libuln pu. Le nneel sakpiin nyan ni Uwumbər aabərjal li bi waadichal ni na, ki len ke, “Ni ŋa doo a.” ¹⁸ Le utaal moor, kifook mu faa, le utaal teen, le kitin den sakpen ki ti nyaŋ. Uwumbər aah nan naan binib buyoonn na, kitin aa nan den sakpen ke kaah den n-yoonn ngbaan sakpen pu na. ¹⁹ Le kitisakpen ngbaan aadir məmək yakr nfum mutaa ki lir kitin. Njinibol məmək aatim mu lir kitin a; ba pu? Uwumbər aa suln kitisakpen Babilon ngbaan aanib aatunwanbir bər, ki tii bi kiyikuuk ki gbii ndaan mu ye waanjuul sakpen na, ki cha bi nyu. ²⁰ Le ŋidik məmək muin nnyun ni kaa ki bi, ŋijoo məmək mu lir. ²¹ Le utaal nun ŋitaatakpabil sakpiin, ki lir binib pu. Ni məmək nan nyuun ke njikaabim bətə aah nyuun pu na. Le binib sii Uwumbər ŋitaatakpabil ngbaan aabəbir pu; ŋi nan ŋa bi falaa pam.

17

Upiidagookpaan na aabər

* **16:15-16** : Hiibru aaliin ye Juu yaab aaliin la.

¹ Le Uwumbər aatuuntiib bilole bi joo ŋisambil ŋilole ngbaan na ubaa dan ki nan len m chee ki bui mi ke, “Dan do, aan m nan mək si Uwumbər aah ga daa upiidagookpaan u bi nnyunkpaan chee na aatafal pu na. ² Dulnyaa aabər b gər chaa upiidagoor ngbaan chee. Dulnyaa aanib mu gər chaa u chee ki nyu waadagoor aadaan ki gbii.”

³ Le Uwumbər Aafuur Nyaan fir m pu, le waatuun ngbaan yoor mi ki di buen nteersakpiin ni. Le m ti kan upii ubaa dik upeel u man na pu. Niyimbil ŋi seei Uwumbər na nan bi upeel ngbaan aawon məmək pu. U nan kpa ŋiyil ŋilole ni iyiin kipiik. ⁴Upii ngbaan nan pee tiwanpeenkaan nyaan, nibaa chee man, niken chee mu bən ke nsiin na, ki pee nleen mu ŋan ki kpa kidaak na uneen ni. Waawanpeenkaan pu nan ye salmaa ni ŋitakpabinyaan ŋi kpa kidaak na. U nan joo salmaa aasambil uŋaal ni. Tiwan ni kaa ŋan, ki ye waadagook aawan, ki kpa tijəŋ na nan gbii waasambil ngbaan ni. ⁵Liyimbil li aatataa bəə na nan ŋmee paa uyigbeer pu. Liyimbil ngbaan le ye ke, “Kitisakpen Babilon ki ye bipiidagoob ni bininum məmək aana na.” ⁶Le m kan upii ngbaan gbii ndaan ki də; ba pu? u nyun Uwumbər aanib aasin, ni binib bi kpo Yesu pu na aasin ki gbii.

Maah kan u na, le ni gar mi pam. ⁷Le Uwumbər aatuun ngbaan baa mi ke, “Ba pu ni gar si? M ga kpiir upii ngbaan aabər, ni waah dik upeel u pu na aabər aatataa, ki tuk si. ⁸Upeel u kpa ŋiyil ŋilole ni iyiin kipiik aan aa kan u na, u nan bi, kaa ki bi. Ni yaa kpee siib kan, u ga nyan ni libuul li nyoo kaa kpa limək na ni, ki cha nin chee bi ga

kuln u. Le dulnyaa ni aanib bi aayimbil aa ηmee limɔfal aagban ηi buyoonn Uwumbɔr aa nan kee naan dulnyaa wee na, yaa kan upeel ngbaan kan, ni ga gar bi pam; ba pu? u nan bi, kaa ki bi, ki ga ki gir ni.

⁹ “Unii umək kpa nlan na, u dakl lik ki bee nimina aatataa. Upeel ngbaan aayil ηilole na ηaη ηijoo ηilole ηi upii ngbaan ka ηi pu na, ki mu ηaη bibɔrb bilole. ¹⁰ Bibɔrb bilole ngbaan ponn ni biηmu lir a, ubaa laa bi dandana wee, uken aa kee fuu ni. U yaa nan fuu ni kan, waan ki yunn. ¹¹ Upeel u nan bi, kaa ki bi na le ηaη ubɔr niniin, ki ye bibɔrb bilole ngbaan ponn ni ubaa, ki cha nin chee bi ga kuln u na.

¹² “Saah kan iyiin kipiik i na, i ηaη bibɔrb kipiik bi kaa kee ji nnaan na la. Bi ni upeel ngbaan ga kan bibɔrb aapɔɔn, ni yunn siib. ¹³ Bibɔrb kipiik ngbaan kpa kimɔbaan, ki di baapɔɔn ni baayiko tii upeel ngbaan. ¹⁴ Bi ga faa Uwumbɔr Aapihbo butɔb. Le Upihbo ngbaan ga nyan bi; ba pu? u ye dindatiib mɔmɔk Aadindaan, ki ye bibɔrb mɔmɔk Aabɔrkpaan la. Binib bi dii u na le ye waah nyan bi ki yin bi na, le bi si uchaη ni.”

¹⁵ Le Uwumbɔr aatuun ngbaan ki bui mi ke, “Aa kan nnyunkpaan mu upiidagoor ngbaan ka mu chee na. Nnyunkpaan ngbaan ηaη binib la. Bi ye ηitimbol mɔmɔk aanib bi bi dulnyaa wee ni, ki len iliin imək bi dulnyaa wee ni na. ¹⁶ Saah kan iyiin kipiik i na ni upeel ngbaan ga li nan upiidagoor, ki ga yoor waawan mɔmɔk ki cha u chuun uηmeen, ki ga ji waawon ki see u mmii; ¹⁷ ba pu? Uwumbɔr le cha bi ban bi ηa waageehn, ki cha bi kpa kimɔbaan

ki di baanaan tii upeel ngbaan u ji ki nan saa buyoonn Uwumbər aah len pu na nan ŋa.

¹⁸ “Saah kan upii u na, u ye kitisakpen ki ye dulnyaa ni aabərɓ aayidaan na la.”

18

Babilon aalirn

¹ Nimina aapuwəɓ, le m ki kan Uwumbər aatuun uken nyan ni paacham ki sunn ni, ki kpa mpəɓn sakpen, ki wiin chain ki woln dulnyaa wee ni, ² le ki len mpəɓn pu ke, “Kitisakpen Babilon lir a. Ki lir kookoo a. Bipənib, ni tiyayaar, ni tiwanbir, ni inyoon i bir ki kə na baanja le koo nima chee; ³ ba pu? ŋinibol məmək nyun ndaan mu ye kitiŋ ngbaan aadagook aakpeek na, le dulnyaa ni aabərɓ gər chaa ki chee. Binib bi chuun tiir na nan kan tinyoor sakpen ki pu; ba pu? kaanib nan ban tiwanyaan ki ti nyanj.”

⁴ Le m ki ŋun nneel nyan ni paacham ki len ke, “Maanib, nyan ni kitiŋ ngbaan aanib chee, ki taa kpaan tun titunwanbir bi chee, ki taa ji falaa u bi ga ji u na;

⁵ Kitiŋ ngbaan aatunwanbir muun ki wiir ki ti fuu paacham, le Uwumbər aa suln kaatunwanbir.”

⁶ U bui ke, “Teen kitiŋ ngbaan kaah nan tii pu na. Teen ki kaah nan tun pu na mfum mulee. Gbiin kaayikuuk ndaan mu pəɓk jer kaah tii biken na mfum mulee.

⁷ Kitiŋ ngbaan nan nyun kibaa ki gaa tiwanyaan ki ti nyanj. Cha ki ji falaa ki li kpa mpombiin ki ti ki saa kina;

ba pu? ki len kisui ni
 ke ki ye ubɔrpii, kaa ye ukpopii,
 kaan kan mpombiin kpala.

⁸ Nima pu le falaa ga pii kitin ngbaan liwinbaal.

Iweenbir, ni mpombiin, ni nkon ga lir ki pu.
 Le mmii ga gaa kitin ngbaan mɔmɔk; ba pu?

Tidindaan Uwumbɔr u dar kitafal na kpa
 mpɔɔn sakpen.”

⁹ Tɔ, dulnyaa aabɔrb bi nan gɔr kitin ngbaan
 chee ki jin kaawanyaana na yaa kan mmii gaal kitin
 ngbaan, ki kan inmanyuu fii paacham kan, bi ga li
 wii ki kaani. ¹⁰ Kitin ngbaan aafalaa pu bi ga li san
 ijawaan, ki ga li si dandar, ki len ke, “Kitisakpen
 Babilon ki nan kpa mpɔɔn na, tibɔbir bi ki pu.
 Ntafadaan pii ki liwinbaal.”

¹¹ Le binib bi chuun tiir dulnyaa ni na mu ga wii
 ki li kpa mpombiin kitin ngbaan pu; ba pu? ubaa
 aan ki daa baawan. ¹² Ubaa aan ki daa baasalmā,
 ni tikunabr, ni n̄itakpabil n̄i n̄an ki kpa kidaak na,
 ni ileen i kpa kidaak na, ni n̄ikekenyaan, ni n̄ikeken
 n̄i bɔn ke n̄siin na, ni n̄i man na, ni n̄ikpanyaan,
 ni iluub aanyin aasambil, ni idɔ aasambil n̄i kpa
 kidaak na, ni tikur aawan, ni n̄itakpanyaan aawan,
¹³ ni tikpin aawan, ni kinimbɔɔpan, ni tulalee,
 ni nkpanmirkoo, ni tulalee aayon mu bi joo toor
 kitork na, ni ndaan, ni nkpan, ni boroboro aayon,
 ni tijikaar, ni inaa, ni ipiih, ni itaan, ni tɔroku
 tiib, ni binaagbiib, ni binib aamɔfal. ¹⁴ Tijikaar
 nyaan ti kitin ngbaan aanib aanibil nan man ti
 pu na, taa ki bi bi chee. Tiwanpeenkaan ni n̄an
 na ni tiwanyaana mɔmɔk wan a. Baan ki kan ni.
¹⁵ Binib bi chuun tiir tiwan nimina kitin ngbaan
 ponn ni ki kan tinyoor na ga san ijawaan kitin

ngbaan aafalaa pu, ki ga li si dandar ki wii, ki kpa mpombiin, ¹⁶ ki len ke, “Tibɔbir bi kitisakpen ngbaan pu la. Kaanib nan pee n̄ikekenyaan, ni n̄ikeken n̄i bɔn ke n̄siin na, ni n̄ikeken n̄i man na, ki nan kpa salmaa ni n̄itakpabil n̄i n̄an ki kpa kidaak na, ni ileen i n̄an ki kpa kidaak na. ¹⁷ Liwinbaal le liwankpasakpeln ngbaan mɔmɔk bee yɔli.”

Le biɔdam mɔmɔk, ni binib bimɔk koo iɔɔi ni ki chuun na, ni biɔɔaab mɔmɔk, ni binib bimɔk ji nnyusakpem aatuln ponn ni na, bi mɔmɔk si dandar ¹⁸ ki lik mmii aah gaal kitin ngbaan pu na, le ki tar ke, “Kilatin ki bi ke kitisakpen ngbaan na?” ¹⁹ le ki faa kitangbaak n̄a biyil pu, ki wii ki li kpa mpombiin ki len ke, “Tibɔbir bi kitisakpen ngbaan pu la. Biɔdam bimɔk chuun nnyusakpem pu na nan kan tinyoor pam; ba pu? kitin ngbaan aanib nan daa bi chee tiwan ni kpa kidaak na. Liwinbaal le kitin ngbaan mɔmɔk kuln a.”

²⁰ Tɔ, nimi bi bi paacham na, ni Uwumbɔr aanib, ni Yesu aakpambalb, ni Uwumbɔr aabɔnabtiib, ni li kpa mpopiin kitisakpen ngbaan aah kuln pu na pu; ba pu? Uwumbɔr teen ki kaah n̄a nimi bakaa u na, ki daa kitafal.

²¹ Tɔ, le Uwumbɔr aatuun mpɔɔndaan yoor litakpal li naahn kinaak sakpen na, ki di mee lii nnyusakpem ponn ni, le ki bui ke, “Kina le bi ga yoor kitisakpen Babilon ki di lii. Kaan ki li bi. ²² Ubaa aan ki li n̄un binib bi gbaa tibar na, ni binib bi gaa ilahn na, ni binib bi pii n̄iwul ni kakaan tiib na pu, kitin ngbaan ponn ni. Ututunn ubaa mu aan ki li bi ki ponn ni. Upii ubaa mu aan ki nan tijikaar ki ponn ni. ²³ Karyaa ubaa mu aan ki li wiin ki ponn ni. Uja ubaa mu aan ki yoor upii ki

ponn ni. Upii ubaa mu aan ki mən uja ki ponn ni. Binib bi chuun tiir tiwan ki ponn ni na nan ye mpəəndam la. Kaanib nan ηani inyək ki ηmanni ηinibol məmək.”

²⁴ Uwumbər daa kitin ngbaan aanib aatafal; ba pu? bi ku waanib, ni waabənabtiib, ni binib bimək kpo u pu na. Baasin bi kitin ngbaan ponn ni.

19

¹ Nimina aapuwəb le m ηun nneel mu naahn kinipaak sakpeη na aaneel paacham. Bi len ke, “Haleluya, Tidindaan Uwumbər le gaa timi lii. Uma le yeh nnyun, ni mpakm, ni mpəən. ² U jin binib tibər mbaməm ki ηa bi naah ηeer bi pu na. U jin upiidagookpaan u nan cha dulnyaa ni aanib gər kidagook na aabər, ki daa utafal; ba pu? u nan ku uma Uwumbər aatutum.” ³ Le kinipaak ki bi paacham na ki len ke, “Haleluya. Inmanyuu nyan kitin ngbaan ni ki ga fii paacham n-yoonn mu kaa kpa ndoon na.” ⁴ Le bininkpiib moninko ni binaa ngbaan, ni tiwanfuurkaan ninaa ngbaan gbaan kitin ki pak Uwumbər u ka libərjal pu na, ki len ke, “Amii. Haleluya.”

Upihbo ngbaan aajim

⁵ Le nneel nyan ni libərjal chee ki len ke, “Nimi bimək ye timi Aawumbər aatutum ki san u na, biwaatiib ni bipəəndam, ni məmək pak u man.”

⁶ Le m ηun nneel mu naahn kinipaak sakpeη aaneel, ki naahn bunyəb sakpem aanyun aah fuuk pu na, ki fuuk ke utaal aah tar mpəən pu na, len ke, “Haleluya. Dandana wee Tidindaan Uwumbər u kpa mpəən məmək na le joo tiwan məmək. ⁷ Cha

ti li mæoni ki li kpa mpopiin sakpen ki nyuŋ u; ba pu? ni ŋeer Upihbo ngbaan yoor upuu.* Le upuu gor ubaa. ⁸Uwumbər tii u ŋikekenyaan ŋi bi chain ki wiin na, u di gbab.” Ŋikekenyaan ngbaan le ye Yesu aanib aatunyaan.

⁹Le Uwumbər aatuun ngbaan bui mi ke, “Ŋmee ke: Binib bi Uwumbər yin bi ke bi dan ki nan ji Upihbo ngbaan aabəndinn aajikaar na, Uwumbər aanyoor bi bi pu.” Le Uwumbər aatuun ngbaan ki len ke, “Uwumbər aabər ti ye tibamənn na le na.”

¹⁰Le m gbaan kitin utaafar chee, le ki ban ke m pak u. Le u bui ke m taa ŋa kina; ba pu? u mu po ye m ni nnaabitiib bi joo tibər ti Yesu kpiir na aatutuŋeer la, ke m pak Uwumbər baanja.

Tə, tibər ti Yesu kpiir na le tii waabənabtiib mpəon ke bi len.

Unii u dik utapiin pu na

¹¹Le m kan kitaapaak chuu piir, ki kan utapiin. U dik u pu na aayimbil le ye ke, “Mbaməndaanyaan.” U yaa ji binib tibər kan, u tii bi baabaməon, ki mu dii nsanyaan ki ti to butəb. ¹²Unimbil wəb wiin ke mmiigaal na. Ubər aayikpupur ti wiir na bi uyil pu. Waayimbil ŋmee u pu. Ubaa aa nyi liyimbil ngbaan see uma baanja. ¹³U pee kikipalk ki bi di ki məon nsin ni na. Bi yin u ke “Uwumbər Aaməboln.” ¹⁴Le Uwumbər aatuuntiib bi bi paacham na paa upuwəb, ki dik itapiin pu, ki pee ŋikekepiin ŋi ŋan ki bi chain na. ¹⁵Le kijaak aajuk ki ka na bi uməb ni, ke u ti nyan ŋinibol məmək. U ga di tikur aadabil ki li joo bi

* **19:7** : Upihbo le ye Yesu. Upuu le ye waanib.

mpɔɔn pu, ki ga ŋa bi ke binib aah taar ŋisubil pu libuusakpeln ponn ni ki nyani ŋaanyun pu na, le ki mək bi Uwumbɔr Mpɔɔnsakpiindaan aah gee liŋuul pu na.† ¹⁶ Liyimbil nan ŋmee waakpalk pu, utaapaln chee ke, “Bibɔrb məmək Aabɔrkpaan ni dindatiib məmək Aadindaan.”

¹⁷ Le m kan Uwumbɔr aatuun ubaa si nwiin ni. Le u teen mpɔɔn pu ki yin inyoon imək laani paacham na, ke i dan ki nan ji tijikaar sakpenn ti Uwumbɔr ga tii i na, ¹⁸ ti ye bibɔrb aawon, ni butɔb aajab aaninkpiib aawon, ni bipɔɔndam aawon, ni itaan aawon, ni binib bi dik i pu na aawon, ni binib məmək aawon, bi ye binaagbiib ni bi kaa ye binaagbiib na, ni bi ye biwaatiib, ni bi ye bipɔɔndam na aawon la.

¹⁹ Le m kan upeel ngbaan, ni dulnyaa aabɔrb ni baajab məmək kuun tɔb chee, bi ti to unii u dik utaan pu na, ni waatuuntiib butɔb. ²⁰ Le u chuu upeel ngbaan, ni waabɔnabr u nan tun lijnjiir aatun unimbiin ni ki ŋmanni binib bi nan gaa upeel ngbaan aadaan ki dii waawaal na. Bi nan chuu upeel ngbaan ni waabɔnabr ngbaan ki di ŋa chirbil aamii sakpiin ni, bifuub. ²¹ Le unii u dik utaan ngbaan pu na di kijaak aajuk ki bi umɔb ni na ku baajab ngbaan məmək. Le inyoon məmək jin baawon ki ti bab.

20

Nibin lichur na

¹ Le m kan Uwumbɔr aatuun nyan ni paacham ki ŋub libuul li nyoo kaa kpa limək na aajaalen

† 19:15 : Lik Ilahn 2.9.

aasaafii, ni tikululn sakpenn, uŋaal ni. ² U nan chuu kipeewanbiik ki ye kinimbəŋ aan bi yin ki ke Uwaa u Yunn na, ki ki yin ki ke Defil,* ki ki yin ki ke Sintana na, le ki di tikululn ngbaan buu ki, ³ ki di ki ŋa libuul ngbaan ni, ki di libiil biin, ki lan, ke ki li bi ni ponn ni ŋibin lichur, ki taa ki ŋmanni binib ki ti saa buyoonn ŋibin lichur ngbaan ga jer na. N-yoonn ngbaan aapuwəb, see bi chuu buur ki, ki di ki lii, ni yunn siib.

⁴ Le m kan ŋibərjal, ni binib bi ka ŋi pu na. Le Uwumbər tii bi nsan ke bi ji binib tibər. Bi nan ye binib bi nan kpo Yesu pu na aawiin. Binib nan chuu gii biyil lii; ba pu? bi nan moon tibəbamənn ti Yesu nan kpiir na ni Uwumbər aabər. Baa dii upeel ngbaan, bee waawaal, kaa gaa waadaan biyigbeer pu, bee biŋaal pu. Bi nan kpa liməfal ki jin nnaan Kristo chee ŋibin lichur. ⁵ Bima le ye binib bi puen fikr nkun ni na. Bitekpiib bi gur na aan ki kan liməfal ki nan saa buyoonn ŋibin lichur ngbaan ga jer na. ⁶ Binib bi puen fikr nkun ni na kpa mpopiin; bi ye Uwumbər aanib la. Baan ki kpo lelee. Bi ga li ye bitotoorb ki tun lituln tii Uwumbər ni Kristo, ki ga ji nnaan u chee ŋibin lichur.

Kinimbəŋ aalirn

⁷ ŋibin lichur ngbaan yaa jer kan, Uwumbər ga cha bi nyan kinimbəŋ kiyondiik ni, ki di ki lii. ⁸ Le ki ga buen ki ti ŋmann ŋinibol ŋi bi dulnyaa wee məmək ni na, ki ti kuun bi, bi ti to butəb. ŋinibol ngbaan aayimbil le ye Gog, ni Magog. Bi wiir ke nnyusakpem aatambol aah wiir pu na, ⁹ ki chuun

* **20:2** : Defil ni Sintana ye kinimbəŋ aayimbil ŋiken la.

gbii dulnyaa aapepel m̄m̄m̄k ni, ki si gob kitin̄ ki Uwumb̄r gee ki, aan waanib bi nima chee na. Le mmii nyan ni Uwumb̄r do ki nan wun bi m̄m̄m̄k. ¹⁰ Le Uwumb̄r chuu kinimb̄n̄ ki ḡmann bi na, ki di ki ḡa chirbil aamii ni, upeel ngbaan ni waab̄nabr u nan ḡmanni binib na aah bi nin chee na. Le bi ga ji falaa, nwiin pu ni kinyeek ki ti saa n-yoonn mu kaa kpa ndoon na.

Kookoo aab̄jil

¹¹ Le m kan lib̄rjal pipiln sakpeln, ni u ka li pu na. Le kitin̄ ni paacham san nyan u chee, kaa ki bi. ¹² Le m kan bitekpiib, bi ye bip̄̄ndam ni bi ye biwaatiib na, si lib̄rjal ngbaan aanimbiin ni. Le u kpar tigbann, ki ki kpar kigban̄ kiken, ki ye lim̄fal aagban̄ na, ki jin bitekpiib tib̄r, baab̄r aah ḡmee tigbann ngbaan ponn ni pu na, baah nan tun pu na. ¹³ Le bitekpiib m̄m̄m̄k nyan ni kitekpiitin̄ ni, ki si nima; binib bi nan bee nnyusakpem ponn ni na, bi mu nyan ni ki si nima. Le u jin bi m̄m̄m̄k tib̄r baatuln aah ye pu na. ¹⁴ Le u di nkun ni kitekpiitin̄ ḡa mmii sakpiin ponn ni. Mmii ngbaan le ye lelee aakun. ¹⁵ Le bi di binib bim̄k aayimbil aa ḡmee lim̄fal aagban̄ ni na ḡa mmii ngbaan ponn ni.

21

Paacham p̄̄n̄ ni kitip̄̄n̄

¹ Le m kan paacham p̄̄n̄, ni kitip̄̄n̄; njan aapaacham, ni njan aatin̄ na jer a. Nnyusakpem mu aa ki bi. ² Le m kan kitin̄ ki bi chain, ki ye Jerusalem p̄̄n̄ na, nyan ni Uwumb̄r chee paacham, ki gor ke ub̄ndinn u ban u m̄n tichal na aah gor ubaa pu pu na. ³ Le m ḡun nneel sakpiin

libərjal ngbaan chee len ke, “Lik, Uwumbər do bi binib chee, le u ga li bi bi chee. Bi ga li ye waanib. Uma ubaa ga li bi bi chee ki ga li ye Baawumbər, ⁴ ki ga per bi tinyunyunn məmək. Nkun aan ki li bi; mpombiin mu aan ki li bi; iwiil mu aan ki li bi; iween mu aan ki li bi; ba pu? tiwankpok məmək jer a.”

⁵ Le Uwumbər u ka libərjal ngbaan pu na len ke, “Lik, m ɲa tiwan məmək nipənn.” Le u mu bui mi ke, “Nmee kina; ba pu? tibər timina ye mbamən, ki ga sil ɲa kina.” ⁶ Le u ki bui mi ke, “M ɲa tiwan ngbaan məmək doo. Min le ye Alfa ni Omega, mpiin ni ndoon ngbaan. Unii umək nnyunyuu chuu u na, m ga tii u liməfal aanyun, le waan pa nibaa. ⁷ Unii umək nyan na ga li yeh tiwan məmək. M ga li ye Waawumbər; u mu ga li ye maabo. ⁸ Le bijawaandam, ni binib bi yii mi na, ni bininsom, ni binikurb, ni bidagoob, ni bibəəb, ni biwaadam, ni binyaməndam məmək ga li bi chirbil aamii ni. Nima le ye lelee aakun na.”

Jerusalem pəən na

⁹ Le Uwumbər aatuuntiib bilole bi joo kookoo aafalaa bilole ɲisambil ɲilole ponn ni na, bi ponn ni ubaa dan m chee ki nan bui mi ke, “Dan, aan m nan mək si Ubəndinn u ye Upihbo ngbaan aapuu na.” ¹⁰ Le Uwumbər Aafuur Nyaan fir m pu, le Uwumbər aatuun ngbaan yoor mi ki di buen lijoosakpeln li fək na paab, le ki ti mək mi Jerusalem aatiɲ ki ye chain na nyan ni Uwumbər chee paacham, ¹¹ ki wiin chain Uwumbər aanyun pu, ki wiin chain ke lichachatakpal li kpa kidaak aan bi yin li ke Jaspa na aah wiin pu na. ¹² Ligoln

sakpeln li fək na mann gonn kitinj ngbaan, ki kpa ibisaməi kipiik ni ilee. Uwumbər aatuuntiib ponn ni kipiik ni bilee mu si ibisaməi ngbaan məmək chee. Israel yaab aanibol kipiik ni njilee aayimbil njmee ibisaməi kipiik ni ilee ngbaan mək pu. ¹³ Ibisaməi itaa bi liwipuul wəb, itaa mu bi njangan, itaa mu bi njangii, itaa mu bi liwilir wəb. ¹⁴ Ligoln ngbaan kpa njidinyik kipiik ni njilee. Upihbo na aakpambalb kipiik ni bilee aayimbil njmee njidinyik ngbaan məmək pu.

¹⁵ Uwumbər aatuun u len m chee na joo salmaa aadabil u ti njanj kitinj ngbaan ki lik kaah wiir pu na, ki njanj ki lik ligoln aabisaməi aah waa pu na, ki njanj ki lik ligoln mu aah fək pu na. ¹⁶ Kitinj ngbaan nan ye likpakpaln la. Njipepel məmək njinaa aah waa pu na njak la. Le u di lidabil ngbaan njanj ki lik kitinj ngbaan aah wiir pu na. Le njipepel njinaa məmək ye mal lichur libaa ni ikui injmu, ki mu fək kina la. ¹⁷ Le u njanj ki lik ligoln aapepeen. Ni ye njitaa ikui ilee ni kipiik ni njiloob, binib aah njanjni njitaa pu na; le Uwumbər aatuun ngbaan njanj kina. ¹⁸ Bi nan di litakpanyaan li kpa kidaak aan bi yin li ke jaspera na le maa ligoln ngbaan. Kitinj ngbaan ye salmaa u bi chain na, ki wiin ke kinimbilik ki bi chain na. ¹⁹⁻²⁰ Ligoln ngbaan aadinyik nan ye njitakpanyaan nj kpa kidaak na məmək aabənj la.

Njan aatakpəl ngbaan nan ye litakpanyaan li bi yin li ke jaspera na,
 lileler nan ye litakpanyaan li bi yin li ke safir na,
 litatar nan ye litakpanyaan li bi yin li ke agate na,
 linanar nan ye litakpanyaan li bi yin li ke emerald na,

linmunmur nan ye litakpanyaan li bi yin li ke
 sadoniks na,
 lilolob nan ye litakpanyaan li bi yin li ke
 kaneliann na,
 lilolole nan ye litakpanyaan li bi yin li ke kriso-
 late na,
 lininiin nan ye litakpanyaan li bi yin li ke beril
 na,
 liwawaer nan ye litakpanyaan li bi yin li ke
 topas na,
 kipiik nan ye litakpanyaan li bi yin li ke kalse-
 doni na,
 kipiik ni libaa nan ye litakpanyaan li bi yin li ke
 jasinte na,
 kipiik ni nilee nan ye litakpanyaan li bi yin li ke
 ametis na.

²¹ Le ibisamɔi kipiik ni ilee ngbaan nan ye
 ɲitakpanyaan kipiik ni ɲilee li bi yin li ke peral
 na; i mɔmɔk nan ye litakpanyaan libaabaa. Kitiŋ
 ngbaan ponn ni aasan nan ye salmaa u bi chain ki
 naahn kinimbilik ki bi chain na la.

²² Maa nan kan Uwumbɔr Aadichal kitiŋ ngbaan
 ponn ni; ba pu? Tidindaan Uwumbɔr u yeh mpɔɔn
 mɔmɔk na, ni Upihbo ngbaan bi kitiŋ ngbaan ponn
 ni, le binib dooni bi. ²³ Kitiŋ ngbaan aa ban nwiin
 ni unmal li wiin ki ponn ni; ba pu? Uwumbɔr aah
 wiin pu na woln ki ponn ni. Kaakaryaa ye Upihbo
 ngbaan la. ²⁴ Kaawiin ga woln ɲinibol aanib pu, ke
 bi chuun. Dulnyaa aabɔrb ga li joo ni baawanyaan
 ki ponn ni. ²⁵ Kitiŋ ngbaan aagoln aabisamɔi
 kipiik ni ilee aan piin nwiin pu. Kinyeek aan li bi
 nima. ²⁶ ɲinibol aanib ga li joo ni baawanyaan ki
 ponn ni. ²⁷ Tiwan ni kpa tijɔŋ na nibaa aan koo ni
 ki ponn ni. Binib bi dii ɲiwaa na ponn ni ubaa aan

koo ni. Binib bi mǎln inyamǎn na ponn ni ubaa mu aan koo ni. Binib bi aayimbil ŋmee Upihbo ngbaan aamǎfal aagbanj ni na baanja le ga koo ni.

22

¹ Uwumbǎr aatuun ngbaan nan mǎk mi limǎal li ye limǎfal aanyun ki wiin chain na. Mu nyan ni Uwumbǎr ni Upihbo ngbaan aabǎrjal chee, ki puu dii kitinj ngbaan aasan aakaasisik ni. ² Le limǎfal aasui si limǎal ngbaan aapepel mǎmǎk ŋilee pu, le ki lu ŋisubil libiln ponn ni nfum kipiik ni mulee, uŋmal uŋmal ponn ni. Isui ngbaan aafar le tii ŋinibol mǎk laafee. ³ Tiwan ni Uwumbǎr kǎ na nibaa aan li bi kitinj ngbaan ni.

Uwumbǎr ni Upihbo ngbaan aabǎrjal ga li bi ki ponn ni; le waatutum ga tun lituln tii u, ⁴ ki ga kan unimbil wǎb. Waayimbil ga li bi biyigbeer pu. ⁵ Kinyeek aan ki li bi. Baan li ban karyaa, kaan li ban nwiin; ba pu? Tidindaan Uwumbǎr le ga li wiin bi pu. Bi ga li ye bibǎrb ki cha n-yoonn mu kaa kpa ndoon na.

Yesu aah ga nan gir ni pu na

⁶ Le Uwumbǎr aatuun ngbaan bui mi ke, “Tibǎr ngbaan ye mbamǎn ki ga sil ŋa. Tidindaan Uwumbǎr u di Waafuur Nyaan tii waabǎnabtiib na tun ni waatuun u nan mǎk waatutum tiwan ni ga ŋa mala na.”

⁷ Tǎ, Yesu len ke, “Li pel man, m ga gir ni mala. Binib bi kii kigbanj kee aabǎr ti tuk timi tiwan ni ga ŋa na, Uwumbǎr aanyoor bi bi pu.”

⁸ Min Jǎnn le ŋun ki kan tiwan nimina. Maah ŋun ki kan ni mǎmǎk doo na, le m gbaan kitinj,

Uwumbər aatuun u mək mi tiwan ngbaan na aan-
imbiin ni, ki ban ke m pak u. ⁹ Le u bui mi ke,
“Taa ɲa kina. Pak Uwumbər baanja. M mu ye
saatutuɲeer ubaa la, ni Uwumbər aabənabtiib bi
ye aanaabitiib na aatutuɲeer la, ni binib bi kii
kigbaɲ kee aabər na aatutuɲeer la.” ¹⁰ Le u ki bui
mi ke, “Kigbaɲ kee aabər ti tuk timi tibər ti ga ɲa na,
taa joo ti aabaa; ba pu? naan yunn, ti ga ɲa. ¹¹ Unii
umək tun lituln li kaa ɲan na, u li beenin tun kina.
Unii umək tun tijəɲ aatuln na, u li beenin tun kina.
Unii umək tun lituln li ɲan na, u li beenin tun kina.
Unii umək bi chain na, u li beenin bi chain.”

¹² Yesu len ke, “Li pel man, m ga gir ni mala, ki ga
li joo ni ipiin ki nan tii unii məmək ipiin waatuln
aah ɲeer pu na. ¹³ Min le ye Alfa ni Omega, njan
yoo ni gbelngbeln yoo, mpiin ngbaan ni ndoon
ngbaan.”

¹⁴ Tə, binib bi finn baawanpeenkaan ki ɲa ni
chain na, Uwumbər aanyoor bi bi pu. Bi ga li
kpa nsan ke bi moo liməfal aasubil, ki dii kitiɲ
ngbaan aabisaməi ni ki koo ni. ¹⁵ Le tiniwanbir,
ni bibəəb, ni bidagoob, ni binikurb, ni biwaadam,
ni binyaməndam, ni biɲmaɲmannim ma kan, baan
koo ni kitiɲ ngbaan ni.

¹⁶ “Min Yesu tun ni maatuun u nan tuk nimi tibər
tee, ni ti tuk maanib. M ye Ubər David aayaabil, ki
ye liɲmabil naanyuun li wiin chain na.”

¹⁷ Uwumbər Aafuur Nyaan ni Yesu aanib bui ke,
“Dan.”

Unii umək ɲun na, u mu bui ke, “Dan.”

Unii umək nnyunyuu chuu u na, u mu dan. Unii
umək ban na, u mu dan ki nan nyu liməfal aanyun,
ki taa pa nibaa.

Kookoo aabər

¹⁸ M sur unii umək ηun kigbanj kee aabər ti tuk timi tiwan ni ga ηa na, unii ubaa yaa di tibər tiken kpee tibər ngbaan pu kan, Uwumbər ga di falaa u ηmee kigbanj kee ponn ni na kpee u. ¹⁹ Unii ubaa yaa bar kigbanj kee aabər ti tuk timi tiwan ni ga ηa na kan, Uwumbər aan cha u moo liməfal aasubil, kaan cha u koo ni kitij ki bi chain na ponn ni, tiwanyaan ni bi ηmee kigbanj kee ponn ni na.

²⁰ Yesu u tuk timi tibər tee na bui ke, “Een, m ga gir ni mala.”

Mbamən, Ndindaan Yesu, dan.

²¹ Tidindaan Yesu ηa tinyoor ηa waanib məmək pu. Amii.

Uwumbor aagban Bible without Deuterocanon in Konkomba

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Konkomba

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The Bible without Deuterocanon

in Konkomba

© 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

c7765cba-ce13-51c8-80b3-68fach5fdf4a